

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Balandis – April 23, 1981 Nr.17

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kas sulaiko Brežnevą?

Nuo grįžimo į seną formą ir Lenkijos
sutvarkymo?

Vytautas Meškauskas

Visi istoriniai įvykiai, kurie pradeda naują epochą, jų akivaizdininkams iš karto neatrodo svarbūs. Tik vėliau iš ilgesnio laiko perspektyvos galima numatyti, kad tikrai prasidėjo nauja gadynė. Kažkas panašaus vyksta Lenkijoje. Iš pradžių visi žinovai aiškino, kad sovietai gali eiti tik iki tam tikro laipsnio, iki tam tikros ribos, kurią peržengus, jie kirs visu smarkumu, nekvaršindami sau galvos dėl pasėkų. Kiek laiko tai jau tęsiasi? Nepatikėsite, bet jau aštuonius mėnesius! Tai prisimindamas londoniškis The Economist balandžio 11 d. rašė:

"Ketvirtą kartą per aštuonius mėnesius sovietai neįsiveržė į Lenkiją. Liūdnai nusiteikę pranašavo jų invaziją pereitą rugpiūtį, kai vasaros streikai pagimdė pirmą laisvą profesinę sąjungą komunistiniam pasaulyje; lapkričio mėnesyje, kai Solidarumas atsiskė paminėti savo įstatuose kompartijos 'vadovaujančia rolę'; gruodžio mėn. kai Varšuvos pakto valstybės unisonu barškino kardais Lenkijos pasieniuose, ir dabar — pereitą savaitgalį, — kai Lenkijos vyriausybė nenorom pasižadėjo nubausiti savo saugumiečius už žmonių mušimą. O vis dėlto visais tais atvejais Lenkija liko neužpulta."

Kaip ilgai tai gali tęstis. Ar Lenkija ir toliau liks tokia laiminga penktą ar šeš-

tą kartą? Tie kartai turi būtinai pasikartoti, nes Lenkijos įvykiai šiuo metu yra didesnė sovietų provokacija negu buvo pereitų metų rugpiūčio mėn. Ant ra vertus, Brežnevas atrodė vis daugiau ir daugiau suprantas kokia gali būti jo smūgio kaina.

Smogdamas jis sudraskytų ne tik Helsinkio aktą, bet ir 1945 Jaltos sutarimą. Tai pailiustruodamas, tas savaitraštis savo viršelyje turi ordinais pasipuošusio Brežnevo nuotrauką su skrybėlė ant galvos, jo užpakalyje matosi medaliais apsisagstęs sovietinis generalas, ir parašą: "all dressed up, and nowhere to go".

Su kokiom pasėkim Brežnevas turi skaitytis? Pirmas dalykas, invazija į Lenkiją paverstų niekais Helsinkio aktą, kuris sovietams atrodo labai svarbus. Antra, jis turi skaitytis su ūkinėmis sankcijom. Tiesa, nelabai skaudžiom, bet jos sukels sunkumų sovietų pramonėje, o sovietų vartotojus paliks daugiau alkanus. Invazija sumažintų balsus už Vakarų komunistų partijas. Ji taip pat paskatintų europiečius geriau apsiginkluoti. To priežastis faktinai turėtų būti sovietų pastangos per paskutinius penkiolika metų apvyti savo oponentus apsiginklavimu, tačiau Lenkijos išprievartavimas daug kam atidarys iš naujo akis. Žinoma, ne visiems. Daug (Nukelta į 2 psl.)

Chicagoje paskelbta Lietuvių Operos Diena...

LIETUVIŲ OPEROS atstovai, mūsų Operos 25-čio proga, buvo priimti Chicagos miesto merės Jane M. Byrne kabinete balandžio 7 d. Chicagos merė įteikė proklamaciją, kuria birželio mėnesio 13, 14 ir 20 "I Lituanai" spektakliu dienas skelbia Chicagos miesto piliečiams Lietuvių Operos dienomis. Opera ta proga meri įteikė Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" operos plokštelę. Merė taip pat pažadėjo atvykti ir į vieną mūsų operos spektaklį. Iš kairės: Operos pirm. Vytautas Radžius, sol. Algirdas Brazis, Chicagos merė Jane M. Byrne, vald. narė anglų kalbos spaudai Evelyn Oželienė, sol. Algis Grigas, sol. Margarita Momkienė, sol. Dana Stankaitytė, dirigentas Alvydas Vasaitis.

Chicagos miesto merės fotografo nuotr.

Floridoje steigiamas ALT S-gos skyrius

Susirinkimas įvyks gegužės 1 d., Palm Coast, Fla.

Sovietų Rusijos antrosios ir dabartinės Lietuvos okupacijos pasėkoje lietuvių organizacinis gyvenimas, o tuo pačiu ir lietuvių išsilaukymas užsieniuose, ypač Amerikoje, buvo prateistas nemažiau dviem-trim kartoms. Išvietintų Asmenų Aktas, Amerikos išleistas po antrojo pasaulinio karo, didele dalimi dėka senosios Amerikos lietuvių kartos pastangų, suteikęs galimumą žymesniam lietuvių skaičiui imigruoti į Ame-

riką, užtikrino iki šiai dienai didesnę kiekį ir geresnę kokybę Amerikoje lietuviškos spaudos, leidinių, mokyklų ir organizacijų. Na, ir išlaikymą anksčiau įsteigtų bažnyčių.

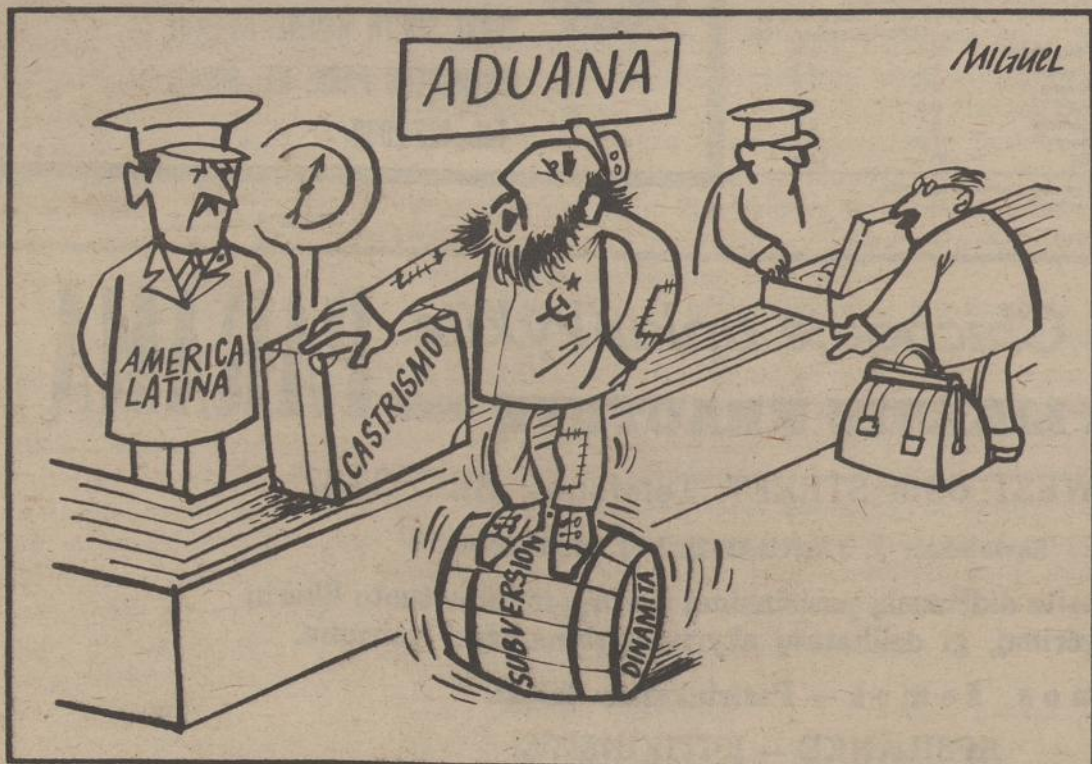
Pasitraukusiais nuo antrosios Sovietų okupacijos lietuviams, 1948-1951 metais, buvo stipriai papildytos Amerikos lietuvių gretos ne tik kiekybe, bet ir kokybe. Galima drąsiai tvirtinti, kad pradedant 1949 metais Amerikoje prasidėjo antrasis lietuviškos veiklos žydėjimas. Pirmasis toks žydėjimas Amerikoje prasidėjo dar prieš pirmąjį pasaulinį karą ir su didesniais, ar mažesniais bangavimais, tęsėsi iki antrojo Pasaulinio karo pabaigos. Jis buvo nei kiek nemenkesnis už antrąjį žydėjimą, kuris tęsiasi iki šandien, bet matosi ir eilė prasidėjusių vytimo ženklų. Tik pažvelkime į lietuviškoje spaudoje reiškiamų mirties proga užuojautų skaičių ir į kolonijų korespondencijas, kad matysime, kaip spartėjančiai pildome kapines visokeriopo sugebėjimo ir užsitarnavimo lietuviams. Tai, žinoma, būtų normalus gyvenimo procesas, jei šios retėjančios gretos būtų papildomos jaunesne karta,

kaip tai įvyko 1948-1951 metais. Deja, taip nėra ir sunku patikėti stebuklu, kad ši būkle pasikreiptų priešinga kryptimi.

Viso to rezultate jau uždaryta arba paversta teritorinėmis visa eilė lietuvių įkurtų ir išlaikomų parapijų, uždaryta ir parduota visa eilė lietuviškų klubų ir draugijų. Ir vis tai dėl stokos lankytojų, ar rėpėjų.

Bet šiuo metu ne vien mirtis spartina visos eilės organizacijų veiklos silpnėjimą. Didelis skaičius lietuvių į organizacinę veikimą įsijungusių, imigravusių į Ameriką 1948-1951 metais, pasiekė arba pasieks taip vadinamo pensijos amžiaus, kuris dažnai palankių sąlygų pensijon išėiti, yra amžiaus ir pajėgumo atžvilgiais paankstintas. Pasiekę pensijos amžiaus iš didžiųjų lietuviškų kolonijų jų dauguma, taip vadinamam užtarnautam poilsui keliai į pietinę Amerikos dalį — Floridą. Abejotina, kad skatinimas neardyti lietuvių koncentracijos dabartinėse didžiojoje kolonijose, o tuo pačiu ir sėkmingesnės lietuviškos veiklos, sumažintų šią migraciją, kuri, iš tiesų, silpnina tose kolonijose lietuviškąją veiklą. O, toji ve-

(Nukelta į 4 psl.)

— Aš nieko neturiu draudžiamo mano lagamine!

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Lenkijos komunistai prieš pasirinkimą. - Vokiečiai vadovėliuose žymės prieškarines sienas. - Nori atsikratyti grūdų...

Keistenybės Lenkijoje vyksta toliau. Jei norėtų, Lenkijos kompartija galėtų pasiūlyti i talką sovietų, Čekoslovakijos ir Rytų Vokietijos kariuomenes ir atstatyti buvusią santvarką. Bet tuo atveju pati kompartija atsiduotų sovietų malonei ir būtų iš pagrindų išvalyta. Todėl jos interesas yra ieškoti kompromiso su Solidarumu, kuriam priklauso milijonas iš trijų milijonų partijos narių.

Paskutinis incidentas Bydgoszcze parodė, kad partijoje yra tokių, kurie mano, kad geriausiai būtų išprovokuoti generalinį streiką ir sunaikinti Solidarumo organizaciją. Jei jie nebus pašalinti iš vietų, jie išprovokuos kitus incidentus. Reikia pastebėti, kad Kaniai atėjus valdžion pereinamųjų metų rugsėjo mėn., iš vietų buvo pavaryta pusė gubernatorių ir apygardų partijos sekretorių.

KAS SULAIKO BREŽNEVĄ?

(Atkelta iš 1 psl.)

europiečių pareikš Lenkijai užuojautą, bet rudenį ar žiemą vėl ištis Brežnevui dententes ranką. Bet ši kartą jie namuose jau susilauks daug mažesnį pasisekimą negu kada nors anksčiau.

Washingtono ir Bonnoje, Paryžiuje ir Londone karto jama, kad Lenkiją užgniaužus, "dalykai niekada nebūtos tokie patys kaip buvo." Jie palies ir Jaltos susitarimą 1945 metais.

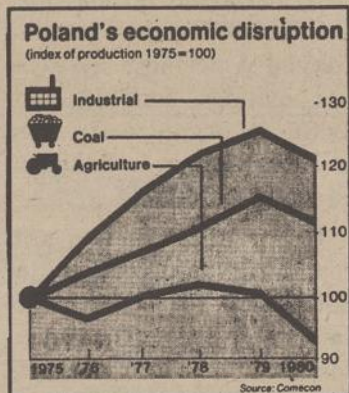
Tada Stalinas pažadėjo Rooseveltui ir Churchillui laisvus rinkimus Rytų Europoje už pritarimą, kad Europa į rytus nuo Elbės, niekada nesudarys pavojaus Rusijos saugumui. Laisvų rinkimų dalis iš to susitarimo greitai išnyko ir dabartinis Lenkijos užpuolimas nepadidins dėl to nusivylimo, bet kartu neliks nė pažado, kad sovietai neturėtų justi grėsmės savo saugumui į rytus nuo Elbės. Tas saugumas atsidurs tiesioginiam pavojui. Ne todėl, kad Lenkijos įvykiai tuojau užkrėstų kitas sovietų pavergtas šalis ir tautas. Londone tam netikima, bet vistiek nūdienė atmosfera yra jau visai kitokia, negu buvo 1956 metais numalšinusi vengrus ar "sutvarkius" Čekoslovakiją 1968 metais. Kol kas Brežnevas nesiryžo neleisti lenkams taikiu būdu sudemokratinti savo režimą. Rizika jam atrodė per didelė, kad būtų verta pabandyti. Ji, žinoma, gali kitaip apsispręsti, bet kiekviena delsimo savaitė sprendimą ne palengvina, bet pasunkina.

Jei Kania galėtų susidoroti su partijos griežtuoliais, jis turėtų laisvesnes rankas pradėti planuoti partijos reformas, naują ūkinę santvarką, naują unijų įstatymą ir naują organizaciją Lenkijos ūkininkams.

Tie pasiūlymai turėtų būti patiekti partijos kongresui, kuris žadamas sušaukti liepos 20 dieną. Jo delegatai turėtų būti renkami ne vien tik iš partijos pasiūlyto kandidatų sąrašė, bet bent pusė jų turėtų būti išrinkti laisvai, siūlant iš vietų. Žinoma, partijos aparatai padarys viską, kad tik jie būtų išrinkti ir tokiu būdu galėtų apsaugoti savo privilegijas.

Už tat keturi sekantys mėnesiai iki kongreso bus lemiami. Jei pasirodys, kad reformų šalininkai turės persvarą, partijos aparatai gali išprovokuoti įvairiausių neramumų, kad duotų pretekstą sovietams įsimašyti. Kad galėtų jiems pasipriešinti, Kania turės išgyti Solidarumo narių pasitikėjimą.

Paskutinėmis žiniomis, partija ir Solidarumas sutarė praveisti laisvas diskusijas televizijoje. Tai negirdėtas dalykas sovietinėje santvarkoje. Nedaug kas tiki, kad tai iš tikro įvyktų, bet jei tai įvyks - ir partijos Centrinis Komitetas bus išrinktas slapto balsavimu - būsimame tikrai atsidūrė prieš stebuklą, kuris negalės neturėti įtakos visoje sovietų imperijoje.

Ryšių su paskutiniais įvykiais sumažėjęs Lenkijos darbininkų našumas turi įtakos ne tik pačioje Lenkijoje, bet ir jos kaimynuose. Lenkijos akmens anglys labai reikalingos Rytų Vokietijai, Čekoslovakijai, Rumunijai ir pačiai Sovietijai. Mažas žemės ūkio produktų gamyba yra skaudžiausias

šias pačiam kraštui. Jis laikosi maždaug 1975 metų lygio.

Idomios žinios ateina iš Vokietijos. Ten atskirų kraštų švietimo ministeriai sutarė mo kykloms skirtuose žemėlapiuose žymėti 1937 m. gruodžio 31 dienos sienas. Taip pat, šalia lenkiškų dabartinių miestų pavadinimų, skliausteliuose turėtų būti žymimi ir vokiški miestų vardai. Pvz. prie Bydgoszcziaus turėtų būti pažymėta (Bromberg); prie Kaliningrado (Koenigsberg). kai kurios socialdemokratų valdomos valstybės - kaip laisvi miestai Hamburgas ir Bremanas - nutarė savo vadovėliuose nesilaikyti senų pavadinimų. Sovietai, žinoma, vokiečius apkaltino 'jaunimo širdyse sėjant revanšo sėklą'. Iš tikro jauni, 16-29 metų vokiečiai nėra patriotiniai nusiteikę ir žodis tėvynė - 'Fatherland' - jiems nieko nesako; bet vyresni Rytų Vokietiją vadina paprastai 'zona', o 'Die West' zonos valstybę - demokratine vokiečių respublika - rašo tik skliausteliuose.

★

Iš Paryžiaus pranešama, kad labai priešiškas sovietams prezidento Giscard d'Estaing nusiteikimas iš dalies aiškintinas rinkiminiais sumetimais. Jis nenori apsileisti savo varžovui iš dešinės Jacques Chirac, kuris siūlo formalų Helsinkio Akto atšaukimą. Bet kaip paprastai politikoje, griežta laikysena Lenkijos prievartavimo atveju, neklūdo prancūzams reikalauti savo sąjungininkų sutikimo parduoti sovietams dabar turimą 600.000 tonų kviečių perteklių. Ūkininkai norėtų jo atsikratyti dar prieš šių metų derliaus nuėmimą. Kaip matome iš lentelės grūdų įvežimas į Sovietų Sąjungą pereinamaisiais metais

Keeping it up

	Grain sales to Russia (m tonnes)	
	July, 1979 to July, 1980	June, 1980 to December, 1980
United States	15.1	3.8
Canada	3.4	4.3
Australia	4.0	1.5
EEC	0.9	0.4
Argentina	5.1	2.7
Others	1.9	2.1
Total	30.4	14.8

Source: US department of agriculture

Iš kitos pusės

"Įėjęs į šventyklą, jis pradėjo varyti laukan parduodančius joje ir perkančius. Jis jiems sakė: Parašyta: Mano namai — maldos namai, o jūs padarėte iš jų galvažudžių lirdynę." Luko 19, 45-46.

Prisiminiau tuos žodžius, skaitydamas kun. dr. J. Šarauskio paskaitą Toronto Vasario 16 d. minėjime. Autorius buvo Baltųjų Rūmų stipendininku, 'fellow', ir priklausė Valstybės Departamento sekretoriaus pavaduotojo štabui. Atseit, matė mūsų veiklą ir iš kitos pusės. Mūsų veiksmų įtaka esanti minimali ar faktiškai neegzistuojanti. "Siūlyčiau, — sakė kun. Šarauskas — kad visi dabartiniai valdybų nariai kiekvienoje lietuvių organizacijoje atsistatydintų. Jiems neturėtų būti leidžiama eiti bet kokias visuomenines pareigas dešimt metų."

Turint galvoje daugumos veikėjų pažengusį amžių, tai skamba kaip mirties sprendimas. Ne tik jiems, bet ir jų organizacijoms.

Suprantu kun. Šarauskio norą viską iš naujo sutvarkyti, bet jei tai būtų įmanoma, nūdien ir toje pačioje Amerikoje būtų galima išspręsti daug problemų. Mūsų veikla čia išplaukė iš čia susidariusių sąlygų, kurių nerasi jokioje kitoje šalyje ir kurių neišnaudoti neleidžia tautinė sąžinė.

Tiesa negali daug pakenkti. Dėlto rašoma ir šioji skiltis. Kalbamuojų atveju yra įdomi reakcija. Vytautas Vaitiekūnas, mūsų įvairiausios veiklos veteranas, Tėviškės žiburiuose, atspaudinusiuose Šarauskio paskaitą, atsiliepė taip: "Gerai, tik kartais per drąsiai... Išskiriant kaikurių pasiūlymų abejotinumą, apskritai kun. Šarauskio pasisakymas yra pasigėrėtinas mūsų išeivijos jaunosios kartos atstovo balsas Lietuvos reikalais." Vaitiekūno politiniai oponentai čia galėtų įžiūrėti jo pasitenkinimą, kad jei ir bus kokia revoliucija, mes vistiek jai vadovausime. Daugumos nuomonę turbūt daugiau atstovavo sekančiam Nr. A. Rinkūnas, kuris pirmiausia pasigedo salėje tautinės vėliavos, o vėliau pastebėjo: "Girdint tokias mintis, 'verkė iš skausmo širdis', kaip Maironis sakė. Tiesiai norėjosi atsikelti ir išeiti. Vis ieškome kaltininkų, kurie Bendruomfenę skaldo. O kas skaldo kitas, jei ne tokie paskaitininkai? ... Jeigu nebegalima surasti tinkamo paskaitininko, geriau tą laiką skirti patriotinės literatūros skaitymui..." Ar nesusikraustė ir Kristaus išvaryti pirkliai atgal į savo šventyklas? **vm**

palyginus su 1979 metais buvo sumažėjęs pusiau, bet ir sovietų derlius buvo geresnis.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.
Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Margutis įžengė į 50-tuosius metus

Antano Vanagaičio įsteigta lietuvių radijo valanda, pergyvenusi įvairius gyvenimo sukurius, mačiusi šviesių bei džiaugsmingų momentų, bet ir tamsių bei bei liūdnu dienų, š. m. balandžio 11 d. įžengė į penkiasdešimtuosius metus.

Šiuo metu Margučiai sėkmingai vadovauja energingas kultūrininkas Petras Petrutis. Jis nesitenkina kasdienine informacija apie lietuvių veiklą ir pasaulinius įvykius, bet pateikia reikšmingesnių renginių reportažus ar žymesnių asmenų pasikalbėjimus. Ypač pažymėtini kultūrinių renginių originalūs perdavimai lietuviškai vsiuomenei.

Lietuvius ypač domina perduodami pasikalbėjimai kultūrinėmis, politinėmis, jaunimo ar visuomeninėmis temomis su tų sričių vadovaujama asmenimis. Ne visada galima surengti vadovaujančių asmenų pranešimus lietuvių visuomenei ir ne visi tokį vakarą gali dalyvauti, bet per radiją perduoti pasikalbėjimai pasiekia daug skaitlingesnę auditoriją ir toliau gyvenančius.

Margučio išsilaikymas priklauso ne tik nuo vadovo Petro Petručio pastangų, bet ir nuo mūsų pačių, nuo plačiosios klausytojų paramos. Margutis visada pasižymėjo originaliais renginiais, talentų suradimu ir pristatymu visuomenei, atkvietimu kituose žemynuose gyvenančių kultūrininkų ar menininkų. Tokie renginiai reikalingi ypač šiltesnės ir dosnės lietuvių visokeriopos paramos: dalyvavimu ir finansais. Žengdamas į penkiasdešimtuosius gyvavimo metus, Margučio vadovas Petras Petrutis suorganizavo niekad nestatyto, rankraštyje esančio, rašytojo Antano Gustaičio 3-jo veiksmų tragi-komedijos "Mėnulio užtemimas" įvedimą į sceną. Veikalą režisavo muzikas Darius Lapinskas.

Malonu buvo girdėti radijo pranešimus, kad atsirado žmonių, kurie negalė-

dami spektakliuose dalyvauti, sveikino Margučio vadovą už šį ryžtą ir prisidėjo savo auka. Manau, kad būtų reikalinga ir kitiems pasekti anų pavyzdžiu, prisidedant gausnes auka ir taip paskatinant naujiems užmojams. (aj)

AUKSINIO SAULĖLYDŽIO GUNDYMAI

R. Spalio vienos kartos istorijos ciklo, ką tik išėjusios paskutinės dalies — knygos "Auksinio saulėlydžio gundymai" sutiktuvės rengiamos balandžio 24 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Jaunimo Centro kaviniėje, Chicagoje.

R. Spalio kūrybą trumpai aptars ir su "Auksinio sau-

LIETUVIAI IR LENKAI

Baigiamosios pastabos

Vytautas Meškauskas

Lenkijos įvykiai paskatino prisiminti lietuvių-lenkų santykius tarp abiejų pasaulinių karų. Daugiausia pasinaudojom Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Istorijos Instituto per Vilniaus "Mokslo" leidyklą 1980 m. rudenį išleista R. Žepkaitės knyga DIPLOMATIJA IMPERIALIZMO TARNYBOJE (Lietuvos-Lenkijos santykiai 1919-1939 metais). Pavadinimas išduoda autorės ir leidėjų norą įrodyti, kad nepriklausoma Lietuvos valstybė tebuvo imperialistinių valstybių žaislas. Tam galima būtų patikėti prisiminus, kad Lietuva ir Lenkija, kaip jau nekartą istorijoje, buvo pasidalintos Vokietijos ir Rusijos. Tą faktą tačiau Žepkaitė bando apeiti tydomis ir tokiu būdu netenka svarbiausio argumento. Iš viso rašyti apie tautinius klausimus išeinant iš marksizmo

lėlydžio gundymais" supažindins beletristikos kritikas dr. K. Keblys.

Paskaitininką palydės romano ištraukų skaitymas ir trumputė meninė programa.

Sutiktuvės rengia ir visus jose dalyvauti kviečia Korp! Neo-Lithuania Chicagoje.

Brangūs Broliai ir Sesės Lietuviai,

Prieš 40-tį metų mūsų tautą ištiko pati skaudžiausia tragedija. Tūkstančiai mūsų brolių ir sesių buvo nužudyti Praveniškėse, Panevėžyje, Rainių miškelyje, prie Červenės ir kitur. Dešimtys tūkstančių lietuvių buvo sugrūsti į gyvulinius vagonus ir, užkaltomis durimis, nugabanti į tolimąjį Sibirą: Vorkutą, Kazachstaną ir kitas darbo stovyklas. Šeimos buvo išardytos: žmonos atskirtos nuo savo vyrų, kūdikiai nuo savo motinų. Daugelis jų mirė pakeliui, negaudami net vandens lašo, bet dar daugiau jų žuvo Sibiro taigose nuo šalčio ir bado. Daugelis jų buvo nukankinti sužvėrėjusių komunistų. Lietuvių kaulais yra nusėtos Irkutsko, Vorkutos, Kazachstano ir kitos Sibiro prerijos. Tada, lygiai prieš 40-tį metų, prasidėjo mūsų tautos visuotinis naikinimas — genocidas, kuris tebesitęsia ir šiandien.

Tačiau tikinčioji lietuvių tauta nepalūžo. Mūsų broliai ir sesės nepailstamai tebekovoja prieš pavergėją aukodami savo laisvę ir gyvybes už tikėjimą, žmogui Dievo duotas teises ir mūsų tėvynės laisvę, kaip Petkus, Gajauskas, Terleckas, Sadūnaitė, Stanelytė, vysk. Steponavičius, kun. Jaugelis, kun. Šapoka ir tūkstančiai kitų, iš kurių komunizmas nepajėgė ir niekad nepajėgs išrauti tikėjimo ir meilės tėvynei Lietuvai.

Brangūs sesės ir broliai lietuviai, mes laisvėje gynantieji birželio mėn. 14 dieną skelbiame MALDOS DIENĄ UŽ LIETUVĄ. Prisiminkime savo maldose mūsų žuvusius ir kenčiančius brolius ir seses. Prisiminkime skausmą motinų, iš kurių rankų buvo išplėsti kūdikiai. Prisiminkime tų nekaltų kūdikių ašaras. Pasimelskime tą dieną savo šventovėse ir paprašykime gerojo mūsų Dievo, kad jis priglaustų pas save visas mūsų genocido aukas ir, kad išlikusiems gyvais, suteiktų daug stiprybės kovojant už tikėjimo ir Lietuvos laisvę.

Kartu jungiamės maldoje su Jumis,

Kun. Albertas Kontautas
Amerikos Lietuvių Romos
Katalikų Kunigų Vienybės
Pirmininkas

Vytautas Kutkus
JAV Lietuvių Bendruomenės
Krašto Valdybos
Pirmininkas

teorijos gana neparanku, nes K. Marxas teigė, kad "darbininkai neturi tėvynės", taip kaip jis negalvojo, kad jo teorijos bus bandomos kaip tik Rusijoje. Susidūręs su realybe Leninas jau galvojo truputį kitaip, o Stalinas karo metu garsiai prisiminė "Motiną-Rusiją". Prie ko prieinama laikantis Lenino "mokslo", parodo sekanti Žepkaitės pastraipa:

"Anot V. Lenino, visiškai prekinės gamybos pergalei garantuoti buržuazija turi užkariauti vidaus rinką, tuo tikslu telkdama į valstybę teritorijas, kuriose gyventojai kalba viena kalba, šalinama visas kliūtis tai kalbai vystytis ir išigalėti. Tuo būdu ir lietuvių buržuazija, norėdama sukurti vidaus rinką, siekė teritorijų, kurių gyventojai pagal jos ideologų teorijas buvo nutautėję lietuviai. Taigi oficialiai skelbiamos teorijos slėpė klasinius lietuvių buržuazijos interesus (didelė valstybė, politiniai ir ekonominiai jos privalumai, talpi vidaus rinka, galimybės savarankiškai tvarkytis)."

Kadangi panašiai galvojo ir lenkų buržuazija, suprask — tai ir buvo lenkų ir lietuvių nesutikimo priežastis. Jei mes iš tikro būtumėm turėję anais laikais savo buržuaziją, gal tai ir skambėtų įtikinamai. Iš tikro mūsų prieškarinė buržuazija buvo sulenkėjusi ar surusėjusi. Biznio galimybės didesnėje Lenkijoje ar Rusijoje buvo palankesnės negu vienoje ar dvejose gubernijose, todėl grynai materialiai nepriklausomybė negalėjo jos villioti. Faktinai tautinis atgimimas prasidėjo ne miestuose, bet kaimuose, kurie išlaikė savo tautinį charakterį. Už tat vienintelis socialinis momentas lietuvių-lenkų nesutikimuose buvo tik faktas, kad dauguma dvarininkų buvo lenkai ar sulenkėję. Iš viso marksistų neįvertintas tautinis jausmas ne tik privedė prie dabartinių Lenkijos įvykių, bet ir gresia visai sovietų imperijai. Su juo, tiesą sakant, sunku susitvarkyti ir demokratinėse santvarkose.

Nobelio premijos laimėjimo proga N. Y. Times Book Review paskelbus ilgesnį straipsnį apie Czesławą Milaszių ir užsiminus jo kilmę bei tautybę, vienas skaitytojas atsiliepė laišku, kuriame lietuvių-lenkų santykius palygino su airių-anglų. Iš tikro esama nemažo panašumo. Abiejais atvejais didesnė tauta nusiėmė kultū-

rinę grietinėlę nuo mažesnios. Ir dar dabar joms sunku susikalbėti. (Airija, kaip Lietuva, karo metu paskelbė savo neutralumą).

Atgal žiūrint ir naudojantis Žepkaitės surinktais faktais iš Lenkijos ir Lietuvos archyvų prašosi išvada, kad daugiausia santykių tragedijos prisidėjo, kalbant su ta autore, "Lenkijos valdančių viršūnių nelanksti, beatodairiška politika. Lenkijos politikai nenorėjo suprasti lietuvių tautos nacionalinių siekimų, pripažinti jos savarankiškumo ir nepriklausomybės, grubiai demonstravo savo pranašumą, dažnai naudojo negarbingas diplomatinės priemones, plačiai taikė "įvykusių faktų" metodą. Tai nuteikdavo prieš Lenkiją visą lietuvių tautą."

Antra vertus, jei valdantieji Lenkijos sluoksniai buvo nuomonės, kad nepriklausoma Lietuva buvo Vokietijos ir Sovietų Sąjungos įtakoje, jie turėjo išlaikyti Vilnių savo valdžioje dėl jo strateginės padėties ir noro pratęsti savo įtaką į šiaurę — Latviją ir Estiją. Kompromisui vietos čia kaip ir nebuvo.

Teigia Žepkaitė:

"Lietuva per visus buržuazijos valdymo metus bu-

(Nukelta į 4 psl.)

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ HARTFORDE

Lietuvių tautinių šokių šventė įvyks Hartforde, Ct., Trinity kolegijos patalpose, š. m. gegužės mėn. 31 d. Programą atliks studentų, jaunių ir vaikų šokėjų grupės iš: Baltimore, Boston, Brockton, Elizabeth, Hartford, New Jersey, New York, Philadelphia, Rochester ir Worcester. Šokėjams akompanuos 30 asmenų orkestras.

Patariama bilietus (visi po 8 dol.) įsigyti, kuo skubiau, pas Birutę Monaco, 25 Richard Road, Manchester, Ct. 06040. Čekius rašyti: "Lithuanian Folk Dance Festival" vardu. Šventę rengia šokių šventės rengimo komitetas, o šventės globėjas yra LB Hartfordo apylinkės valdyba.

■ Laiškai Dirvai

SVARSTYBŲ NEBŪS

PLB ir JAV LB Valdybos atsisakė dalyvauti Alto Visuomeninių reikalų komisijos siūlomose svarstybose. Šios komisijos buvo siūloma suruošti Vliko, Alto ir LB svarstybos (diskusijas), kaip būtų galima sėkmingiau dirbti Lietuvos laisvei atgauti.

Savo atsisakymus šiose svarstybose dalyvauti minėtos Valdybos grindžia JAV LB ir Alto buvusiuose pasitarimuose numatytų projektų pastarosios nepriėmimu, nors šios siūlomos svarstybos nieko bendro neturi su bent kokiais buvusiais pasitarimais ir tariaimais "susitarimais": svarstybose juk nebūtų siekiama jokių formalių nutarimų, o tik keliamas klausimas, kaip galėtų būti visų veiksmų bendrai ir pavienių veiksmų atskirai sėkmingiau vykdomas Lietuvos laisvinimo darbas.

PLB Valdybos pirm. V. Kamantas ir JAV LB Krašto Valdybos pirm. V. Kutkus savo atsisakymuose abudu vienodai nurodo, kad svarstyboms (V. Kutkus rašo "beprasmiškas diskusijoms") "nėra prasmės gaišti laiką".

Alto Visuomeninių reikalų komisija, pranešdama apie PLB ir JAV LB atsisakymą svarstybose dalyvauti, kartu apgailestauja, kad jos pastangos viešai išdiskutuoti mūsų veiksmų skirtingus ir dažnai pasikartojimais nereikalingus veiksmus ir juos kiek suderinti, nebuvo priimtos. Komisijos supratimu būtų buvę naudinga pabandyti nauju keliu siekti lietuvių visuomenės skaldymąsi su laikyti ir siekti Lietuvos laisvę jos vienybės sustiprinimo.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas,
Alto Visuomeninių reikalų komisijos pirmininkas

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS PRANEŠIMAS

Atsakydamas į ALTos Visuomeninių Reikalų Komisijos pirm. dr. Leono Kriaučeliūno laišką, kuriame siūloma suruošti diskusijas tarp VLIKo, Lietuvių Bendruomenės ir ALTos, JAV LB Krašto Valdybos pirm. Vytautas Kutkus pranešė, kad pirmiausia reikia užbaigti pradėtus darbus, kadangi JAV LB Krašto Valdyba dar negavo jokio atsakymo į 1980 m. rugsėjo mėn. 13 d. Detroito įvykusio pasitarimo susitarimus, nors jame dalyvavo ALTos pirm. dr. Kazys Šidlauskas, vicepirm. Viktoras Šimaitis ir generalinis sekr. Grožvydas Lazauskas ir JAV LB Krašto Valdybos pirm. Vytautas Kutkus, Visuomeninių Reikalų Tarybos pirm. Algimantas Gečys ir vicepirmininkė politiniams reikalams Aušra Zerr. Tuos susitarimus JAV LB Krašto Valdyba patvirtino 1980 m. spalio mėn. 5 d., o šiandien, nors jau po to pasitarimo praėjo virš 6 mėnesių, tačiau ALTos Valdyba net nesiteikė atsakyti JAV LB Krašto Valdybai.

Kokia prasmė gaišti laiką ir leisti visuomenės suaukotus pinigus, jeigu į pasitarimą tarp didžiausių šulų net nerandama laiko atsakyti. Pirmiausia ALTos Valdyba turėtų sutvarkyti vieną reikalą, o tik po to eiti prie tolimesnių pasitarimų. Popieriniai susitarimai, jeigu jie nevykdomi, neturi

jokios reikšmės. Reikia nuširdaus noro susitarti, o JAV Lietuvių Bendruomenė tokio susitarimo jau 8 metai siekia.

Lietuvių kalbos vieškeliai ir akligatviai (2)

VARDININKAS KAS?

Jūratė Statkutė de Rosales

Žinomas lietuvis kalbininkas, išgirdęs jog surašinėčiau Venezueloje gyvenančių tautiečių kalbos kitimus, man pasakė:

— Pamatysite, kad didžiausią kitimų kiekį užtiksite morfologijoje.

Kalbininko manymu, daugiausiai netikslumų rasis linksniavime.

Linksnių galūnės yra išeivijoje gimusių lietuvių patys didžiausias baubas. Šeštadieninės mokyklos į linksniavimą kreipia nemažą dėmesio ir vargšas vaikelis, kaip besistengtų, vis su ta nelemta nosine nušluosto ne tą nosį, kurią reikia! Tačiau nosinių prikabinimas ne vietoje yra palyginti lengvai įveikiama rašybos klaida. Daug blogiau yra su paties linksnio tikslaus vartojimo sąvokomis.

Surūšiavusi Venezueloje gimusių lietuvių vaikų linksnio naudojimo klaidas, galėjau išskirti savotišką dėsningumą, kuris netgi sutapo su kalbų istorijoje nustatyta linksnių atsiradimo teorija.

Tūloje indoeuropiečių kalboje nekatrosios giminės vardininkas ir galininkas išlaiko tą pačią galūnę. Bendrai pripažinta kalbininkų teorija yra, kad ankstyvuose kalbų formacijos tarpsniuose vardininkas ir galininkas nebuvo skiriami, tai būta vieno ir to paties linksnio. Ant kiek ši plačiai pripažinta teorija yra pagrįsta — ne mums žinoti. Vieną tačiau turiu pastebėti: išeivijoje, ispanų kalbos aplinkoje auga vaikai labai greitai pradeda nebeskirti vardininko nuo galininko. Jie dažnai naudoja galininką ten, kur turėtų būti vardininkas, ir atbulai. Pilniau ištyrus šį fenomeną gal bus galima iškelti klausimą, ar nekatrosios giminės gal. vard. tapatybė, t. y. archaiskose kalbose randamas reiškinys, buvo linksnių formacijos, ar linksnių irimo ženklas, ar gal dėsningo bangavimo pradinių linksnių atsiradimų ir dingimų sistemoje.

Antros kartos išeivių lietuvių kalboje, kiek pastebėjau, nukenčia ir įnagininkas, kurio vaikai nemoka vartoti be prielinksnio. Įnagininkas pasirodo vaikų kalboje tik tuomet, kai jis seks vakarų Europos kalbų analitinę struktūrą su prielinksniu: pav. su kuo? su

mama; po kuo? po stalu. Klausimą "kuo" be prielinksnio vaikai aplenkia.

Vietininką vis dažniau pamaino prielinksnio "į" vartojimas. Kitų kalbų "in" bei "en" įtakoje, mūsiesio "į" krypties prasmė atbunka, patį prielinksnių išgirstame tokiose struktūrose, kuriose normaliai reikėtų naudoti vietininko linksnį. Pav. "kur Petras?", atsakymas: "į sunkvežimį", ar net nepakenčiamas "į sunkvežimis", ir tuomet minėtas sunkvežimis išveža iš motinos lūpų visą pakrovą žaibų, perkūnių, pamokslų apie lietuvių kalbos gramatiką.

Kitas linksnis kurį vaikai bando pakeisti į netaisyklingą "dėl + kilmininkas" darybą yra naudininkas. Gryną naudininką išgirstame įvardžiuose (tau, man, mums ir t.t.), bet kai prieiname prie daiktavardžių, naudininko vartojimas jei ne dingsta, tai bent retėja.

Linksnių kuris laikosi palyginti tvirtiausiai yra kilmininkas. Jis liko nepakitęs, yra naudojamas taisyklingai tais atvejais, kai jis lydi kitą daiktavardį, pav. "tėvo raktai", "mamos veidrodė" ir t.t. Kiek sunkiau darosi kai kilmininkas lydi neigiamą veiksmąžodį. Tuomet išgirstame pav. "mano mama nėra namie", vieton "mano mamos nėra namie".

Jei režiančiai netaisyklingas linksnio vartojimas susilaukia taisymo iš tėvų ar mokytojų, jei jis ilgainiui yra ištaisomas, tai visgi patį tendenciją netaisyklingai vartoti linksnius ar jų visai nebevertoti yra faktas, kuriame turime įžiūrėti tam tikrą dėsnių, būdingą mūsų kalbos išeiviškoms sąlygoms, bent jau ispanų kalbos kraštuose.

Tenka daryti sekančią išvadą: kai lietuvių kalba patenka į ispanų kalbos aplinką, linksniavimas pradeda nykti. Ar tas pats fenomenas atsiranda kai lietuvių kalba kinta anglų ar rusų kalbų aplinkoje — yra klausimas į kurį mums galėtų atsakyti tie lietuviai,

Floridoje steigiamas ALT S-gos skyrius...

(Atkelta iš 1 psl.)

kla yra būtina, kad galimai ilgiau būtų išlaikyta lietuvių Amerikoje.

Taigi, darytina tai, kas daugiau, ar mažiau, atstotų tas silpnėjančias organizacijas ir jų veikla senesnėse lietuvių kolonijose. Atrodo, kad pastarosios migracijos pasėkoje kuriasi naujos, lietuviškos koncentruotos kolonijos Floridoje. Jos yra: Didžioji Miami apylinkė, St. Petersburgo kolonija ir Daytona Beach ir apylinkių kolonija. Šio trikampio ribose lietuvių skaičius ne tik kad stipriai auga, bet ir auga.

Tose kolonijose jau veikia įvairios bendrojo pobūdžio lietuvių organizacijos. Kai kuriose yra ir visuomeniškai politinių organizacijų vienetai. Nėra jokio reikalo baimintis dėl vadinaimo "skaidymosi", nes jis yra ir bus, nežiūrint, ar tos organizacijos veiks, ar ne. Vienybė yra prasminga tik tada, kai mes būdami įvairiose organizacijose sugebame vieningai dirbti bendram labui, t. y., lietuvių tautai ir už Nepriklausomos Lietuvos atstatymą. Tik tokiu būdu mes galime įrodyti savo aukštą civilizaciją ir kultūrą.

Ta samprata vedami, iniciatorių grupė šaukia Daytona Beach ir apylinkių tautinės minties šalininkus ir prijauniančius šių metų gegužės mėnesio 1 dieną, 2 v. po pietų, p.p. Abraičių bute, 35 Courtney Place, Palm Coast, Florida, susirinkimą, tikslu įsteigti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrių. (va)

kurie augina vaikus anglų kalbų kraštuose ar Rusijos gilumoje. Klausimas yra įdomus, nes pilnas atsakymas padėtų mums nauja akimi pažvelgti į baltų kalbų linksniavimo nykimo ar turtėjimo istorines apyvas. Apie tai pakalbėsime sekantį kartą.

Laborer — For Scrap Metal Yard. Must be over 21. Apply in person. Thalheimer Bros. 5550 Whitaker Ave., Philadelphia, Pa. After 9 a. m. (16-17)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

I

Prieš keletą metų minint prezidento dr. Kazio Griniaus šimtmetinę gimimo sukaktį čia pat Washingtono bandėme iškelti kartos klausimą mūsų tautiniame atgimime. Prie pirmosios kartos priklausė vos keletas žmonių, pirmiausia trys garbingieji daktarai: Jonas Basanavičius, Jonas Šliūpas ir Vincas Kudirka. Tačiau dirva, matytis, buvo taip gerai per ilgus tautinio snaudulio šimtmečius įsisilėsusi, kad toji negausi sėkla išugdė gausų derlių — antrąją tautinio atgimimo kartą, prie kurios priklausė ir dr. K. Grinius.

Nežiūrint kai kieno, ypač pastaruoju metu, pasisakymo prieš tokią tautinio atgimimo sampratą ir bandymo jį nukelti net į Mažvydo ir Daukšos laikus, toji samprata nėra taip lengvai sugriauinama. Aišku, galima atsekti tam tikro susidomėjimo lietuvių kalba ir ypač istorija ir kultūra pėdsakų visuose mūsų praeities amžiuose. Tai ypač sustiprėjo XIX a. pradžioje, kai Didžioji prancūzų revoliucija ir ją sekę Napoleono karai išjudino visiškai naują nacionalinį klausimą. Tačiau bent kas lietuvių negalima taip pat užmerkti akių, kaip skurdus ir vargingas tas tautinis daigelis buvo net pačioje XIX a. užsklandoje. Dar 1907 m. vilniškis "Dziennik Wilenski" ilgai straipsnyje pavadintame "Czy egzystuje narodość litewska" įrodinėjo, kad jokios lietuvių tautos nėra. Antanas Smetona buvo vienas rimčiausių kovotojų prieš tokią lenkų pažiūrą, bet ir jis turėjo pripažinti: "Grazios būta mūsų senovės, kaip kokios pasakos!... Ar gi nė dalis jos nebegrįš? Kaip gaila... O kad ji kaip nors stebuklingai atgytų! Bet vargu"...

Ir čia Smetona nurodė tris priežastis, dėl kurių tas atgimimas buvo toks sunkus: (1) Rusija buvo tokia stipri ir jos urėdnikai taip budriai sekė kiekvieną lietuvių pajudėjimą; (2) "mūsų ponai bajorai, paniekinę protėvių kalbą, kalbą lenkiškai ir dūsauja Lenkijos"; ir (3) "mūsų ūkininkai, vargų prislėgti, ir žinote nežinojo, kad yra buvusi Lietuvos valstybė". Atrodo, kad šiuo atveju Smetona teisingiau pavaizdavo ano meto mūsų būklę negu visi tie, kurie norėtų patys tikėti ir mus įtikinti, kad visi žvirbliai ant tvorų

* Žodis tartas per A. Smetonos šimtmetinės gimimo sukakties minėjimą Washingtono, 1974. 5. 19.

tik ir tegiedojo apie tautinį atgimimą ir tai nuo neatmenamų laikų.

II

Nežiūrint šios gana tamšios padangės "Aušros" ir "Varpo" pasėta tautinio atgimimo sėkla nešė vaisius, ir jau XIX-XX a. sąvartoje tas sąjūdis taip įsisiūbavo, kad jis sujūdino ne tik caro urėdnikus, bet ir gubernatorius, ir ministrus, ir net patį carą. Ir kai tas sąjūdis stiprėjo, jis ėmė šakotis ir skilti į įvairias sroves sroveles, tarp kurių užvirė nemenka kova. Tai ypač aštriai pasireiškė revoliuciniiais 1905 metais. Dėl tos kovos vos neiširo ir Didysis Vilniaus seimas. A. Smetona buvo gyvas to liudininkas. Tik Basanavičiaus, Stepono Kairio, kun. Prano Būčio ir paties Smetonos pastangomis pavyko seimą išgelbėti ir priimti šokią tokią rezoliuciją.

Nors iš esmės politinė veikla ir politinės partijos galimos tik savojoje valstybėje, laiduojančioje bent minimumą laisvės, XX a. pradžioje Lietuvoje jau veikė bent trys politinės partijos: socialdemokratų, demokratų ir krikščionių demokratų. Nei viena jų neturėdama rimto politinio darbo (vienintelė išimtis čia tebuvo rinkimai į carinę dūmą), jos visos leidosi į aršią ideologinę kovą. Pirmuoju smuiku čia užgrojo socialistai su savo begaliniu tikėjimu į mokslą, šviesą pažangą, na žinoma ir į Karolį Marksą. Maironis tada ir rašė, kad net plikabambiai kaimo vaikai manėsi esą marksistai. "Mokslą, šviesą — štai ką mums žada dvidešimtas šimtmetis", rašė bekylanti socialistinė žvaigždė Vincas Mickus (vėliau Kapsukas). Tik reikia nuversti caro ir jį remiančios dvarininkijos ir bažnyčios valdžią, ir tas mokslas, ir toji šviesa naves pažangos ir laisvės keliu. Negi jie tada, vargšai, galėjo numatyti, kad tai taip pat gali nuvesti į koncentracijos lagerius ir vergų stovyklas!

Antrajame tos ideologinės kovos sparne stovėjo gausiausias mūsų inteligentijos sluoksnis — kunigija su kai kuriais pasauliečiais. Negalėjo ir jie visiškai užsimerkti prieš tai triukšmingai žygiuojančias mokslo, šviesos, socialinės pažangos ir laisvės idėjas. Tai liudijo ir Leono XIII enciklika Rerum novarum, tai pa-

liudys vėliau tas įnirtimas, su kuriuo kai kurie kunigai ir nekunigai katalikai draskys dvarus žemės reformos metu.

Bet čia mūsų aptariamam metu baisaus pirmievių-socialistų antpuolio akivaizdoje mūsų dešinysis sparnas noromis nenoromis turėjo užimti daugiau defenzivines pozicijas, ginantis prieš anų mokslą, nuspalvintą ne tik antiklerikalizmu, bet ir bedievybės dažu, ir prieš anų laisvės sampratą, kuri tarpais sutapo su laisvamanybe, padengta nekaltu sąžinės laisvės šydu. Užtat pirmųjų jie buvo vadinami atžagareiviais, nors tą jų atžagareiviškumą jie patys pagimdė.

III

Ne visados dviem pešantis trečias gali tik trinti rankas ir džiaugtis. Kartais jis pakliūva lyg tarp dviejų girnapusių ir gali būti visiškai sumaltas. Taip beveik ko neatsitiko su mūsų demokratais, pakliuvusiais į titanišką pirmaeivių ir atžagareivių kovą. Didesnė jų dalis nuėjo į kairę, kiti pasisklydo tarp dešinės. Po staigios ir netikėtos Povilo Višinskio mirties beveik nieko nebeliko. Čia ir iškilo Antano Smetonos vaidmuo: bandyti vidurio, arba, hegliškai tariant, sintezės kelią. Smetona buvo demokratas, nenorėjęs eiti nei į kairę, nei į dešinę, bet ir jų abiejų neneigęs. Žinoma, jis nebuvo vienas. Su juo buvo ir kun. J. Tumas-Vaižgantas, ir dr. J. Basanavičius, ir J. Jablonskis, ir Juozas Kubilius ir daug kitų, kuriems labiau rūpėjo kultūriniai reikalai, o ne tarpais per daug aštri ideologinė kova tarp pirmievių ir atžagareivių.

Smetona dėstė "Viltyje", o vėliau "Vaire", kuriuos jis redagavo ir kuriuose gausiai rašė, kad iš esmės visi dirbo tos pačios idėjos arba tikslo labui: visi troško Lietuvą pakelti kultūriškai ir ekonomiškai, visi siekė jai laisvės. Tik keliai į tą tikslą buvo skirtingi. Labai gražiai šią mintį A. Smetona išdėstė 1915 m. "Vaire", polemizuodamas su A. M. (turbūt kun. A. Miliauskium). Smetona teisingai pastebėjo, kad nei pirmieviai negali pasisavinti viso pažangumo monopolio, nei klerikalai — visos katalikybės. "Srovė ir idėja, rašė jis ten, tai ne ta-pat. Juk in tą pačią idėją invairūs žmonės invairiais keliais eina. Vie-

Vincas Trumpa

Jaunasis Antanas Smetona

Šonkeliai ir šunkeliai*

ni, — tiesiai, vienu keliu, nebijodami ką sutiks, kiti — ranguodami, šonkeliais, saugodamiesi paimniavų; vieni vienais, kiti kitais ginklais ginasi nuo savo priešininkų. Iš to kyla visokių srovių srovelių", baigia savo mintį Smetona.

Šioje ilgesnėje ištraukoje įdomiausias žodis yra šonkelis, kurio mūsų raštuose niekur kitur neteko užtikti. Mes šalia kelio labai greitai įsivaizduojame šunkelį, bet ne šonkelį. Mes taip pat dažnai pamanome, kad tik mes patys važinėjame keliais, o kiti tik šunkeliais klamuoja. Taip ir tada atrodė pirmieviams pasižiūrėjus į atžagareivius ir atvirkščiai. Smetona šalia kelio pravedė šonkelį. Šonkelis nėra šunkelis, nėra dirty road. Biedna toji visuomenė, kuri temato tik vieną kelią, iš kurio nukrypimas laikomas ne tik klaida, bet ir prasikaltimu, už kurį jei-gu ne kalėjimu, tai bent beprotnamiu reikia bausti. Iš tikrųjų šonkelis gali būti gražesnis ir geresnis už kelią. Ir mūsų liaudis, gal būt tai turėdama galvoje, sukūrė patarlę: tiesiai arčiau, aplink greičiau. Nors Smetona tuo metu, kai jis rašė tuos žodžius, jau buvo išstojęs iš demokratų partijos, bet jis pripažino, kad demokratinės visuomenės negalima suvesti į vieną srovę. Svarbu tik, kad savos srovės ar savos ideologijos reikalas nebūtų pastatytas aukščiau už Lietuvos reikalą. Tuo atžvilgiu jis kritikavo kai kuriuos Dumos atstovus, kad jie daugiau rūpinosi socialdemokratų, kadetų, ar trudovikų reikalais negu Lietuvos. Barė jis ir kai kuriuos kunigus, ypač Vilniaus vyskupijoje, kad jie nesirūpino lietuvių kalba bažnyčiose. Bet nei vieno, nei kitų jis nepasiuntė šunkeliais. Dėl kunigų jis rašė "Viltyje": "Kunigai daugiausia padėjo nutautinti Lietuvą, kunigai padės ją ir atitautinti".

IV

Tas, kas eina vidurio keliu ir bando derinti priešinamus, dažnai kaltinamas drąsos, kovingumo ir tvirtų įsitikinimų stoka. Vargu tai galima taikinti Antanui Smetonai. Nuo pat jaunų dienų jis įrodė, kad reikalui esant netrūko jam nei tvirto tikėjimo, nei drąsos, nei kovingumo. Dar Mintaujos gimnazijoje būdamas jis su kitais gimnazistais griežtai atsisakė

kalbėti maldą rusų kalba, o kai už tai grėsė pašalinimu iš gimnazijos, jis išdrįso rašyti laiškus caro švietimo ministeriui, carienei ir net popiežiui. Drąsos jis parodė ir Petrapilio universitete būdamas, už ką net du kartus buvo pašalintas iš to universiteto, o vieną kartą atsitupė net į kalėjimą.

Kovingumą ir drąsą dar geriau pailiustruoja atsitikimas su vienu lenku bendradarbiu lenkiškajame Vilniaus banke. Kai tas lenkas pavadino lietuvių melagiais, Smetona paprašė atšaukti, o lenkui atsisakius, drožė jam į ausį. Kun. J. Tumas-Vaižgantas prisiminęs šį įvykį rašė: "Musės nenuskriaudęs žmogus kitados kirtu lenkui į veidą, kai šis išdrįso iš Lietuvos pasityčioti, lenkui — lenkų įstaigoje". Žinoma, vėliau gal ir daugiau ką, ne tik musę, Smetona yra nuskriaudęs.

A. Smetonos įsitikinimų tvirtumą ir principingumą rodė jo konfliktas su "Vilties" leidėjais, kurių dauguma buvo kunigai. Kai kuriems jų nepatiko "Vilties" ir paties Smetonos pasisakymai klerikalizmo ir apamai bažnyčios klausimais. Jie nutarė prie "Vilties" redakcijos pastatyti angelą sarga (dabar pasakytume, politruką). Tuo sargu turėjo būti Pranas Dovydaitis, žinomas ateitininkų organizatorius. Smetona geriau bevelijo visiškai pasitraukti iš "Vilties", negu sutikti įsileisti į redakciją kažkokį prievaizdą. Ne-trukus po to Smetona su bendradarbių būriu išleido "Vairą", kurio tikslas buvo taip pat ieškoti tai, kas jungia, o ne tai, kas skiria, ieškoti bendros vagos. O "ta mūsų bendroji vaga", rašė Smetona "Vairo" Nr. 1 vedamajame, "kurios negali išsilenkti nė viena srovė, jei tik nebijo skyrium pasilikusi išsekti, yra lietuvių kultūra, plačiausia to žodžio reikšmė tariant".

Visa bėda tik, kad kultūros dar sunkiau išmokti, kaip politikos. Bet Smetonos pastangų šia kryptimi negailma nevertinti. Kultūrinio lygio ir kultūrinių interesų pločio atžvilgiu "Viltis" ir "Vairas" stovėjo gerokai aukščiau už kitą ano meto mūsų spaudą. Gal kartais ir peraukštai, užtat jie nebuvo per daug populiariaūs. Dar ir šiandien būtų galima iš Smetonos ano meto raštų pasimokyti kultūrinės elegancijos ir ypač pakantos arba tolerancijos savo oponentui. Mes kartais per daug kitus varinėjame, o iš tikrųjų tik patys klam-

(Nukelta į 6 psl.)

Iš Lietuvos pogrindžio laikraščio 'Vytis' (1980)

Vilnius ir vilniečiai estų disidentų akimis

Mart Niklus

Mano pirmoji išvyka į Lietuvos sostinę įvyko 1957 m. Tuomet buvau ką tik baigęs Tartu valstybinį universitetą, buvau jaunas specialistas, tiesa, dar neturintis darbo vietos. Man teko garbė būti III Pabaltijo ornitologų konferencijos, kuri vyko 1957 m. rugpjūčio 22-28 d.d. Vilniuje, dalyviu.

Iš Estijos leidomės į kelionę autobusu (per Latviją), mums parodė Vilniaus įžymybes, Trakus, ir, žinoma, Kauno zoologijos muziejų, Žuvinto ežerą, ornitologijos stotį Ventės Rage.

Ši pirmoji mano kelionė į Lietuvą padarė man didelį įspūdį. Ligi šiol atsimeinu pavyzdinį konferencijos organizavimą, lietuvių kolegų svetingumą, puikiai atsimeinu profesoriaus T. Ivanausko (1882-1969) pranešimą apie pakitimus Lietuvos ornitofaunoje. Ypač mielai mastau apie tuometinio Lietuvos TSR Biologijos instituto bendradarbį V. Skudį, kuris nuoširdžiai gelbėjo man, kai netikėtai susirgau prieš kelionę į Nidą, ir neįstengiau dalyvauti ekskursijoje.

Po to tarp mano laisvų kelionių ir ekskursijų vyko ilga pertrauka. Nemačiau Lietuvos ir jos sostinės beveik dešimtmetį. Bet su lietuvišiais mačiausi dažnai. KGB pasirūpino tuo, kad plėstųsi akiratis, pagilėtų asmeniniai kontaktai ir su tvirtėtų tautų draugystė.

Beveik 8 metus praleidau Mordovijoje, politinių kalinių stovyklose, kur buvo progos suartėti su daugelio nacijų atstovais, jų tarpe ir su lietuvišiais — pradedant jaunaus moksleiviais bei studentais ir baigiant seniais, pradedant buvusiais "miško broliais" ir baigiant taikiais gydytojais bei inžinieriais. Nelaisvėje lietuvių visada išsiskirdavo didvyriškumu. Nors beveik visi jie puikiai kalbėjo rusiškai, tačiau su KGB funkcionieriais nesibičiavo, nėjo į kompromisus su stovyklos "auklėtojais", ir, jeigu nežūrėti dviejų-trijų išimčių,

tarp jų paprastai nebūdavo pasalūniškų išdavikų. Lietuvių stovyklose būdavo daugiau negu kitų Pabaltijo tautų atstovų bendrai paėmus, ir dėl to kiti turėjo ko pasimokyti iš pietinių kaimynų — kur kas daugiau, negu tai pavaizduota 1970 m. Literatūros Nobelio premijos laureato A. Solženicyno ir kitų rašytojų, praėjusių stovyklos mokyklą, kūriniuose. Nelaisvėje turėjau daug gerų pažįtamų, bendraminčių draugų lietuvių tarpe, ir džiaugiuosi, kad su daugeliu iš jų išsaugojau santykius ir laisvėje. Žinau, kad tokia tautų draugystė nepatinka valdantiems sluoksniams (ir pirmiausia KGB).

Geriausiu įrodymu bus farsas, suvaidintas Vilniuje ir kovotojo už žmogaus teises, teismo metu. Ir vis dėlto seni ryšiai vėl ir vėl atveda mane pas mūsų pietinius kaimynus — tačiau dabar ne tiek siaurą apsiribojusį savo veiklos sritimi ir svetimą gyvenimui specialistą, kiek gana laisvai mąstantį stebėtoją-turistą.

Kadangi pagrindinės žmonių teisės ir laisvės 1970-aisiais mūsų vyriausybės gerbiamos ne ką labiau, negu 1950-1960-aisiais metais, suprantama kodėl savo apybraižoje negaliu išvardinti daugelio vardų (juk ir lietuvių ir estai gyvena Tarybų Sąjungoje)! Apsiribosiu Vilniaus miesto ir jo gyventojų aprašymu. Vietinių kovotojų už žmogaus teises kvietimu viešėjau Vilniuje 1979 m. birželį-liepą. Į kelionę buvau pasiėmęs fotoaparata (šį kartą, neskaitant vieno atsitikimo, jis nebuvo konfiskuotas). Tai suteikė galimybę papildyti pasakojimą įvairiausių kokybės ir įvairiausių siužetų fotografijomis, kurios turi kompensuoti profesionalių fotografų ir fotožurnalistų fotoreportažų paliekamas spragas.

Kai estas vyksta į Lietuvą, jo kelionės tikslas paprastai būna Vilnius su savo beveik puse milijono gyventojų. Šis miestas, kažkada buvęs Lietuvos ir Lenkijos nesantaikos priežastimi, buvo įkurtas XIV a., ir lietuvių labai didžiuojasi tuo, kad jų sostinė vėl perkelta iš Kauno į Vilnių. Atvykusiam tuoj pat paaiškina, kad Kaunas — tipiškesnis Lietuvos miestas, negu Vilnius, kad, lyginant su bet kuriuo kitu stambiu tarybinio Pabaltijo miestu, vietos gyventojai (lietuvių) sudaro didesnę procentą. Ir vis dėlto — tuoj pat prideda — tikru nacionaliniu Lie-

tuvos centru laikomas Vilnius su Gedimino bokštu, o Kaunas, antras pagal didumą miestas, tai tik didelis spekuliantų ir karjeristų lizdas, kur tave palaikys kvailiu, jeigu tu neturi, pvz., nuosavos mašinos ir t. t. Ir vis dėlto, kokie bebūtų šių dviejų ypač reikšmingų miestų tarpusavio santykiai, išryškėja tas faktas, kad abu jie kur kas stambesni ir auga daug greičiau, negu mūsų Talinas ir Tartu (puikiai susisiekimo dėka daugelis vieno miesto gyventojų važinėja į kitą dirbti). Lietuvoje tarp Vilniaus, Kauno, šiaulių ir kitų miestų statybos, gerbūvio, tiekimo lygio nėra į akį krintančių kontrastų, kurie būdingi Estijai. Matyt, vietinių miesto tėvų mąstymas šiek tiek skiriasi nuo mūsų.

Vaikščiodamas po Vilnių, centre ir užmiestyje, nejučiomis atkreipė dėmesį į didelį skaičių žmonių, kalbančių lietuviškai. Nežiūrint į Vilniaus polonizavimą praeityje, lietuvių savo sostinėje dabar vis dėlto sudaro absoliučią daugumą — aplinkybė, kuri gali sukelti pavydą, pvz., Rygai ir Talinui. Apie tai, kaip nacionalinis klausimas išsprendė tokiu būdu, oficiali statistika tyli; nuomonės šiuo klausimu įvairios. Be lietuvių mieste gyvena gana daug žydų, lenkų, ir, savaime suprantama, rusų.

Šiokia tokia lenkų įtaka išliko ir iki mūsų dienų. Mieste leidžiamas laikraštis lenkų kalba "Czerwony Sztandar", kai kuriose vietose įmanoma žiūrėti Lenkijos televizijos laidas, kasdien kursuoja traukinys

Bazilionų vienuolyno vartai Vilniuje, vėlyvojo baroko kūriny.

Vilnius-Varšuva (kuris atstumą tarp miestų įveikia per 12 val.) ir jeigu lietuvis patenka į užsienį, pirmiausia tai būna Lenkija. Neseniai įvykęs popiežiaus Jono Pauliaus II vizitas į Lenkiją išjudino visą Lietuvą, ir leisiu sau pasamprotauti, kad būtų visai ne pro šalį pakviesti popiežių čia. Kas liečia šiaurinius kaimynus — latvius, kurių kalba gimininga lietuvių kalbai, santykiai su jais, priešingai lūkesčiams, gana šalti. Kad lietuvių turėtų mažiau kontaktų su kitomis Pabaltijo tautomis, oficialūs sluoksniai propaguoja draugiškus ryšius, pvz., su baltarusiais.

Vilnius ir Talinas arba mano gimtasis miestas Tartu bendrų bruožų mažai te-

turi, Talinas šiaurinis miestas pajūryje, pastatytas lygumoje, o Vilnius, priešingai, išsiskleidęs ant vaizdingų kalvų. Taartu apylinkės beveik be miško, atviros, o Vilnius nejučia susilieja su jį supančiais gerai prižiūrimais miškais. Per Vilnių tekanti Neris šiek tiek platesnė už Eimangą, bet ne tokia gili, jos tėkmė kiek greitesnė, tik vietomis ja gali plaukioti laivai. Per upę pastatyta gražių tiltų. Fontanų, ir dirbtinių tvenkinių daugiausia, matyt, Taline, o nesutvarkytų, išraustų ir likimo valiai paliktų gatvių — Tartu. Senojoje Vilniaus dalyje dominuoja barokas, Taline gotika, o Tartu išliko atskiri klasicizmo stiliaus pastatai. Apie mintį dėl senojo Vilniaus restauravimo mūsų laikraštis "Sėp ja Vasar" neseniai paskelbė išsisastraipsniu seriją. Daugelis namų ir net kiemų atrodo atsinaujinę. Ištisi kvartalai vienos pastoliuose, dirba meistrai; kyla klausimas — iš kur lešos ir darbo jėga? Ir Vilniaus universiteto, šiais metais švenčiančio 400-ųjų metinių jubiliejų, pastatai buvo arba apjuosti pastolių, arba ką tik atsilaisvinę nuo jų. Jeigu pas mus Estijoje būtų mažiau propagandinių plepalų, gal turėtume daugiau darbo rankų ir būtų galima pradėti kad ir Tartu Joanos cerkvės restauraciją.

(Bus daugiau)

JAUNASIS ANTANAS SMETONA...

(Atkelta iš 5 psl.)

pojame šunkeliais. Smetonos iškelta šonkelio idėja tikrai verta dėmesio. Koks nors mūsų Kierkegaardas ar Heideggeris galėtų parašyti traktatą apie šonkelius ir šunkelius.

Toks buvo Antanas Smetona, kol jo gyvenimas nepašaukė būti politiku ir politikai vadovauti.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuvių, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Jaunimo Sąjungos vadovų konferencija

Antanas Juodvalkis

Pasaulio, JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo sąjungos valdybų bei kitų institucijų vadovų bendra darbo konferencija įvyko 1981 m. balandžio 11 ir 12 dienomis Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Mich. Dalyvavo 57 asmenys, atstovaudami švietimo, kultūros, visuomeninius, socialinius, sporto ir kitus reikalus. Pastebėtina, kad šioje konferencijoje dalyvavo visų valdybų ir institucijų pirmininkai. Suvažiavo iš visų vietovių: Toronto (Kanados), Los Angeles, Bostono, New Yorko, Philadelphijos, Washingtono, Clevelando, Detroito, Chicagos ir kitų. Naudojosi įvairiomis susisiekimo priemonėmis: lėktuvais, autobusais, automobiliais ir autobusiukais. Suvažiavimą globojo JAV LB Krašto valdyba, o rūpestingai visais rūpinosi Jonas Urbonas.

Numatytu laiku konferenciją atidarė PLB pirm. Vytautas Kamantas, pasveikino gausiai suvažiavusius darbuotojus ir palinkėjo darbingų svarstybų. Konferencijai pateikta darbotvarkė buvo priimta ir pradėti svarstymai. Konferencijai pakaitomis vadovavo organizacijų pirmininkai — Vytautas Kamantas, Vytautas Kutkus, Joana Kuraitė, Gintaras Aukštuolis, Virgus Volertas ir laima Beržinytė.

PLB pirmininkas V. Kamantas pranešė, kad šiais metais du LB didieji —

PLB garbės pirmininkas Stasys Barzdukas ir LB vienas iš steigėjų dr. Petras Vileišis švenčia 75 metų amžiaus sukaktis. Visi dalyviai pasirašė sveikinimo korteles, kurios bus įteiktos jubilijantams. Taip pat pasveikintas radijas Margutis, švenčias penkiasdešimtą gimtadienį. Ir jam visi dalyviai pasirašė sveikinimo kortelę.

Pirmiausiai išklausyti pirmininkų trumpi pranešimai. Visi buvo gerai pasiruošę ir savo pranešimus įteikė raštu.

PLB pirmininkas V. Kamantas pranešė, kad "Pasaulio lietuvių" redakcijoje įvyko pasikeitimų ir nuo 1981 m. sausio 1 d. redaktorium buvo pakviestas Bronius Nainys, buvęs PLB valdybos pirmininkas ir "P. l." redaktorius. Ši mėnesį (iki balandžio 10 d.) jau išėjo trys "P. l." numeriai: lapkričio ir gruodžio, redaguoti senosios redakcijos, vadovautos Romo Sakadolskio ir šių metų sausio-vasario dvigubas numeris, redaguotas Br. Nainio. Naujasis redaktorius žada pasivyti prarastą laiką ir "Pasaulio lietuvių" reguliariai pateikti prenumeratoriams.

Buvusiems redaktoriams: Romui Sakadolskiui (vyr. red.), Emilijai Sakadolskinei, Romui Kasparui ir Linui Rimkui išreikšta padėka už puikiai atliktą darbą ir paaukotą laiką, neimant jokio atlyginimo.

Pasidžiaugė čia dauginama ir platinama ok. Lietu-

Iš Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungos vadovybių suvažiavimo Dainavos stovykloje š. m. balandžio 11-12 d. d. Nuotraukoje LB-krašto valdybos pirm. V. Kutkus priima čekį 5000 dol. sumoje iš PLB pirm. V. Kamanto. Prie stalo sėdi: Br. Juodelis, L. Beržinytė, dr. A. Razma, G. Aukštuolis ir J. Kuraitė.

voje išleista pagrindžio spauda: LKB Kronikos, Aušra ir kit. PLB vadovybė perspausdino pagrindžio "Vytį" Nr. 5 ir dar šiltą atvežė ir įteikė konferencijos dalyviams. Vytis bus išsiuntinėta visiems "Pasaulio lietuvių" prenumeratoriams, prašant atsilyginti atsiunčiant auką. Jei lėšos leis, bus perspausdinama ir kiti pagrindžio leidiniai.

JAV LB Krašto valdybos pirm. V. Kutkus pasidžiaugė PLB valdybos skrupulingu seimo nutarimų vykdymu ir glaudžiais ryšiais su Kraštų valdybomis.

Atsistojimu ir minutės susikaupimu buvo prisimintas ir pagerbtas neseniai miręs buvęs JAV LB Krašto valdybos (tuo metu Centro valdybos) pirmininkas Jonas Jasaitis. Prašė neužgniaužti naujų idėjų ir planų, bet leisti joms augti ir plėtotis, nenutolstant nuo LB pagrindų. Kad žodis ir

linkėjimai būtų svaresni, įteikė 5.000 dol. PLB darbams paremti.

Kanados LB Krašto valdybos pirm. Joana Kuraitė pranešė, kad pradėta aukas rinkti pagal aukotojų apsisprendimą. Reikės laiko ir kantrybės išaiškinti lietuvių visuomenei, kad aukos reikalingos LB-nei, nes ji dirba naudingą Lietuvos laisvinimo ir lietuviybės išlaikymo darbą.

Lietuvių Jaunimo sąjungos reikalais trumpus pranešimus padarė PLJS pirm. G. Aukštuolis, JAV LJS pirm. V. Volertas ir Kanados LJS pirm. L. Beržinytė.

II Pasaulio Lietuvių Dienos

Pranešimus padarė A. Juodvalkis, dr. A. Razma ir Br. Juodelis. II PL Dienoms pasiruošimas pradėtas prieš dvejus metus. PLB valdyba priėmė svarstymų pagrindus Romo ir

Emilijos Sakadolskių pateiktą projektą. Prieš metus laiko įvykusioje konferencijoje, buvo aptartas II PL Dienų pobūdis, apimtis, laikas ir vieta. Šiuo metu jau yra priimtos II PLD organizacinės taisyklės ir paa-tvirtinti komiteto pirmininkas dr. A. Razma ir pava-duotojas Bronius Juodelis.

Komiteto pirm. dr. A. Razma pranešė, kad II PL Dienos įvyks 1983 m. birželio 25 — liepos 4 d. Numatomi šie pagrindiniai renginiai: 1) VI PLB seimas, 2) VI Dainų šventė, 3) V PLJ kongreso atidarymas, 4) II Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, 5) meniniai, kultūriniai, pramoginiai ir kiti renginiai.

Galėtų įvykti organizacijų suvažiavimai, vadovybių posėdžiai, teatro spektakliai, koncertai, meno parodos ir t.t.

(Bus daugiau)

DR. DOVAS ZAUNIUS (59)

Džiūgavimas laimėjus bylą

"Kalbėdami apie seimelio rinkimus, skyrių atstovai pareiškė, kad jei Haagos sprendimas būtų buvęs padarytas prieš rinkimus, seimelio sudėtis būtų šiandien visai kitokia". Netenka abejoti, kad tokios pastabos buvo pamatuotos.

54. Džiūgavimas, laimėjus bylą

Visa lietuvių tauta nekantraudama laukė Haagos teismo sprendimo. 1932 m. birželio mėnesį vykusiam tautininkų suvažiavime Kaune užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius darė pranešimą apie užsienių politiką ir ta proga pareiškė, kad teismo sprendimo Lietuva galinti laukti be baimės. Bet netenka abejoti, kad didžiųjų signatarinių valstybių agentų teisme pasakytos kalbos, kuriose jie nedviprasmiškai kaltino mūsų vyriausybę Klaipėdos statuto pažeidimais, kėlė visuomenėje ne tik susirūpinimą, bet ir būkštavimą dėl sprendimo. Tuo didesnis buvo visuotinis pasitenkinimas, kai rugsėjo 11 d. Kaune gautas pranešimas apie teismo palankų Lietuvai sprendimą: gubernatoriui pripažinta teisė atšaukti direktorijos pirmininką, o taip pat pasisakyta, kad Simaičio direktorijos suda-

rymas buvo teisėtas. Kauno dienraščiai apie teismo sprendimą išleido specialines ekstra laidas, kurios skaitytojų buvo bematant išpirtos. Rugsėjo 12 d. "Elta" pranešė iš Klaipėdos, kad "nuotaika lietuvių visuomenės tarpe galima sulyinti su nuotaika, kuri buvo priešingoj pusėj gegužės 5 d.", t. y. kai vokiečiai ir vokiečiai rinkimai reikė pasitenkinimą dėl jiems palankių seimelio rinkimų išdavų.

Tuo didesnę džiaugsmą iššaukė žinia, kad iš keturių signatarinių valstybių teisėjų Haagoj trys pasisakė Lietuvos nusistatymo naudai, būtent Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Japonijos teisėjai. Bet ir ketvirtasis signatarinės valstybės teisėjas — Italijos — nebuvo priešingas, bet formaliniais sumetimais jis surašė atskirą nuomonę. Idomu, kad taip pat Lenkijos teisėjas prisidėjo prie daugumos teisėjų Lietuvai palankaus sprendimo. Tikrai Vokietijos teisėjas ir dar trys teisėjai (jų tarpe ir Olandijos) pareiškė atskirą nuomonę, priešingą teisėjų daugumos pasisakymui.

Užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius laikė reikalinga visuomenę išsamiai painformuoti apie sprendimą, kaip ir iš viso jis neretai susi-

tikinėdavo su spaudos atstovais ir pasikalbėjimuose mielai atsakinėdavo į jų klausimus. Rugsėjo 15 d. Valstybės Teatre Dr. Zaunius ir V. Sidzikauskas padarė viešus pranešimus apie bylą ir jos eigą. Dr. Zaunius pažymėjo, kad jau nuo 1930 m. rugsėjo mėn. Klaipėdoj tam tikri gaivalai pradėjo reikšti tendenciją nesiskaityti su pagrindiniais krašto statuto nuostatais. Tos tendencijos vis didėjo. Prieš 8 mėnesius šios tendencijos tiek sustiprėjo, kad smarkiai sujaudino lietuvių visuomenę ir susilaukė atgarsio tarptautinėj plotmėn. Šiomet jau visai buvo aišku, kad Klaipėdoj yra varoma politika prieš Lietuvos suverenitetą. Lietuvių visuomenė, aktyviai reaguojanti vokiečių sukeltam triukšmui ir net grasi-nimui, buvo pilna nerimo, bet ir vilties, Lietuvai patekus į tarptautinį Haagos tribunolą. Sausio mėn. pabaigoj vyriausybės nusistatyta paimti griežtą liniją. Iš to sekė direktorijos atstatymas ir seimelio paleidimas ir kiti jau žinomi faktai.

Prieš Lietuvą vokiečių buvo paleistas visas propagandos aparatas, Lietuva buvo juodinama, nesilaikant elementariškiausių padorumo taisyklių, perstatoma, kaip tarptautinis nusi-kaltėlis. Palyginę, kas yra dabar ir kas buvo prieš 6 mėnesius, gauname labai didelį kontrastą. Politinė šio laimėjimo reikšmė yra tokia didelė ir svarbi, kad net sunku numatyti visus jos išsišakojimus. Lietuvai nuo širdies nukrito ne akmuo, bet kalnas. Dabar santykiai yra privesti prie aiškumo.

(Bus daugiau)

Dr. Albertas Gerutis

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

RASYTOJAS-POETAS ANTANAS GUSTAITIS CHICAGOJE

Palmių savaitgalis Chicagoje praėjo Antano ir Aleksandro Gustaičių ženkle.

Penktadienį (IV. 10), Jaunimo Centro kavinėje įvyko rašytojo Antano Gustaičio kūrybos vakaronė. Žmonių prisirinko daug ir užpildė visą kavinę. Vakaronę atidarė, ilgesnį laiką Bostone gyvenęs Mykolas Drunga ir keliais sakiniais pristatė ir taip daugeliui žinomą ir visų mėgiamą rašytoją Antaną Gustaitį.

A. Gustaitis paskaitė du šių dienų lietuvių gyvenimą vaizduojančius feljetonus ir keletą humoristinių eilėraščių. Būdinga A. Gustaičio laikysena ir perdavimas, visus susirinkusius labai linksmi nuteikė ir kavinė užė iš pasitenkinimo. Plojimų audra ir juoko išsiveržimai, dažnai pertraukdavo skaitymą.

Mykolas Drunga, Santaros-šviesos vardu, padėkojo rašytojui bei visiems gausiai susirinkusiems ir pakvietė dalyvauti įvykstančiuose "Mėnulio užtemimo" spektakliuose, rengiamuose Margučio vedėjo Petro Petručio.

Mėnulio užtemimas

Antano Gustaičio 4 veiksmų tragikomedijos "Mėnulio užtemimas" spektakliai įvyko š. m. balandžio 11 d. 7:30 val. vak. ir 12 d. 3 val. p. p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Šių spektaklių rengėjas Margučio vedėjas Petras Petrutis, visą gavėnios metą, kalte kalė radijo klausytojams apie įvykstančius spektaklius, kviesdamas atsilankyti ir bilietus iš anksto įsigyti.

Į spektaklius iš Bostono atvyko "Mėnulio užtemimo" autorius Antanas Gustaitis su žmona Aleksandra. Ar Margučio nuolatiniai raginiai ar rašytojo populiarumas į abu spektaklius sutraukė pilną salę žiūrovų, o sekmadienio spektaklyje net pritrūko vietų. Paskutiniame teatro festivalyje, tik pora pastatymų sulaukė tokio dėmesio.

Buvo įteikta gėlių, o po paskutinio spektaklio, vakarienos metu pasidalinta išpūdžiais. Žiūrovų išpūdžiai įvairuoja, bet dauguma vertina palankiai ne tik patį veiklą, bet ir pastatymą. Puikios J. Kelečiaus dekoracijos.

Mėnulio užtemimą režisavo ir muziką pritaikė Darius Lapinskas. Choreografija Violetos Karosaitės, dekoracijos Jono Kelečiaus, apšvietimas Vytauto Šumsio, rež. asist. Rasa Kaminskaitė. Pagrindinius vaidmenis atliko Jonas Kelečius

(Vaivaras), Laima Rastenytė-Lapinskienė (Rūteliu-nytė) ir Bernardas Prapuolenis (Vaidulis), intermezo dalyviai, naujosios generacijos jaunimas ir Violetos Karosaitės baleto studijos auklėtiniai.

Programos viršelis Birutės Bulotaitės.

Šis pastatymas skirtas atžymėti Margučio veiklą, žengiant į 50-sius metus. P. Petrutis dėkojo visiems rėmėjams, autoriui A. Gustaičiui, muzikui D. Lapinskui ir visiems pastatymo suokalbininkams. Neužmiršo ir spaudos — Draugo, Dirvos, Laisvosios Lietuvos. Taip pat pakvietė lietuvišką visuomenę į kitus Margučio renginius: Antano Vnagaičio kūrinių koncertą (1981. IX. 27) ir sukaktuvinį (1981. X. 24) Jaunimo Centre.

Margučio renginiai pasižymi šviežumu ir naujumu. naujų talentų atradimu. Linkime Margučiui ir jo vedėjui Petriui Petručiui ir toliau skleisti ne tik gera informaciją, bet ir kultūrinius įvykius.

JAUNIMO CENTRAS

Jaunimo Centro valdyba, vadovaujama Irenos Kriaučiūnienės, plečia veiklą ir ieško lėšų Centro išlaikymui. Jau yra įsisteigęs moterų komitetas, kuris rengia įvairius renginius ir telkia lėšas Jaunimo Centro išlaikymui. Šio komiteto pastangomis yra atidaryta prie kavinės krautuvė, kurioje galima gauti įvairių reikmenų, papuošalų, tautodailės dirbinių.

Verbų sekmadienį (IV. 12) 11 val. r. surengė velykinius pusryčius, į kuriuos atsilankė nelauktai daug (220) žmonių. Į pusryčius buvo pakviesti ir atsilankė miesto policijos keli pareigūnai, teikia Jaunimo Centrai apsaugą.

Renginys labai gerai pavyko ir į Jaunimo Centro kasą įkrito keli skatikai.

Š. m. balandžio 26 d., Atvelykio sekmadienį, Jaunimo Centro didž. salėje ruošiamas žvaigždžių koncertas. Dalyvauja žymieji solistai: N. Linkevičiūtė, M. Momkienė, D. Stankaitytė, R. Pakštaitė, Alg. Brazys, Alg. Grigas, J. Vaznelis, St. Wicick ir muzikas A. Vasaitis.

Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje ir prašoma įsigyti iš anksto.

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" ŠVENTĖ

"Laiškų lietuviams" metinė šventė įvyko š. m. balandžio 4 d. Jaunimo Centro kavinėje. Šventė paprastai yra rišama su skelbiamais rašinių konkurso premijų

paskirimu. Vertinimo komisiją sudarė: pirmininkas — Juozas Masilionis, sekretorė — Danutė Eidukaitė, nariai — Danutė Bindokienė, kun. Petras Daugintis ir Nijolė Užubalienė.

Vakaronę atidarė ir įvadinį žodį pasakė redaktoriui kun. Juozas Vaišnys, o programą pravedė rašytoja Nijolė Užubalienė.

Konkurso vertinimo komisijos aktą perskaitė sekretorė Danutė Eidukaitė. Premijas laimėjo: I (150) — Gražina Kriaučiūnienė (Lansing, Mich.), II (100) — Dalia Staniškienė (Cleveland, Ohio), III (75) — Kostas Paulius (Chicago, Ill.), IV (50) — Regina Šilgalienė (Cleveland, Ohio).

Premijų mėcenatai: J. K. Vembrė, Jonas Vizgirda ir Stefanija Rudokienė. Premijos išsiųstos paštu, nes laimėtojai vakaronėje nepasirodė.

Mecenatų vardu kalbėjo Jonas Veselka.

Dainininkė Linda Ruzgaitė, pritardama gitara, per du pasirodymus, padainavo keletą lietuviškų dainų, 6 Antro kaimo aktoriai suvaidino 8 škičius. Dalyvavo 4 vyrai: E. Būtėnas, J. Kapačinskis, Ričkus ir Aleksiusas. Susirinkusieji labai šiltai priėmė solistę ir ant-rakaimiečius.

Rengėjai visus dalyvius pavaišino. Dėl gausių kitų renginių ar kitų priežasčių, į vakaronę atsilankė mažokai žmonių.

LKB KRONIKOMS LEISTI VAKARAS

LKB Kronikoms leisti sąjungta, vadovauja judraus visuomenininko kun. K. Kuzminsko, š. m. balandžio 25 d. (šeštadienį) Jaunimo Centro didžiojoje salėje, ruošia vakarienos-koncertą.

Programą išpildys mėgiami solistai: Margarita ir Vaclovas Momkai, akomp. muzikas Alvydas Vasaitis.

Šokiams gros Balio Pakšto orkestras.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir prisidėti prie Kronikų leidimo.

ANTRO KAIMO SPEKTAKLIAI

Antras Kaimas yra paruošęs naują programą, kurią atliks balandžio 25-26, gegužės 2-3 ir 9-10 dienomis, Playhouse salėje (Lithuanian Plaza Court). Salė naujai atremontuota ir dekoruota. Programą išpildys: Jūratė Pakštytė, Vaidgalė Kavaliūnaitė, Juozas Aleksiusas, Eugenijus Būtėnas, Juozas Kapačinskis ir Jurgis Riškus. Prie pastatymo jungiasi — Vincas Lukas, Jonas Kaunas, Rita Riškuvienė ir, žinoma, Titus Antanaitis (prievažda). Rezervacijos būtinos, telef. 434-7004.

Nepraleiskime progos pamatyti naują programą.

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

2422 WEST MARQUETTE RD.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpa: atm.-įn.-atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

1981 kovo mėn. įnašai.

Santrumpa: atm. įn. — atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

1x	\$25.00	Vaišjurgis Arvydas J., atm. įn. \$665.00.
2	\$50.00	Ansysas Jonas \$200.00, Petkevičienė-Paukštytė Ona, atm. įn. \$150.00.
6	\$100.00	ALT Sandaros 24-ji kuopa Brocktone, MA \$1,100.00, Bagdonas Kazimieras \$100.00, Karys Jonas ir Joana \$300.00, Jaras Petras, atm. įn. \$400.00, Sideravičius Pranas ir Marija \$200.00, Strolis Vincas, atm. įn. \$270.00
1	\$110.00	Ragelis Antanas \$410.00.
1	\$115.00	Navickis Kazimieras ir Valerija, atm. įn. \$315.00.
1	\$150.00	Bulkaitis Viktoras, Juzė, Jaunutis-Aurelijus, Saulytė, Johanna ir Aldona \$250.00.
2	\$200.00	Mackus Algimantas, Poetas, atm. įn. \$200.00, jamžina motina, Leugoud Edward \$3,699.26.
2	\$300.00	Jasulaitis Juozas \$1,400.00, Australia, Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija \$300.00, Uruguay, S.A.
1	\$1,000.00	Urbanaitis Juozas \$1,000.00

17 Iš viso 17 narių \$3,100.00

Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1981.IV.7 pasiekė \$2,046,053.94. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą \$786,562.77.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. Iki šiol palikimais gauta \$510,811.96.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT,
TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION,
2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629“

Visi statykite Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuviškas išlaikymas.

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

EXPERIENCED MACHINE OPERATORS

- Cheshire & Kirk Rudy Labelers
- Phillipsburg & Pitney Bowles Inserters
- Baum Folder

Top wages. Northwest Dallas location.

Call Barbara:
214-358-4493

Equal Opportunity Employer

KADA BUS ATSIŠAKYTA NUO GĖDINGO PAKTO?

Norėdami priminti pasauliui apie padarytą skriaudą Pabaltijo valstybėms bei iškelti viešumon heroiską Pabaltiečių kovą už žmogaus ir tautos teises, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga ragina Lietuvių Jaunimo Sąjungas visame pasaulyje rinkti parašus petijai, kuri bus įteikta Vakarų Vokietijos vyriausybei. Ši petijai reikalauja, kad Vakarų Vokietijos vyriausybė atkreiptų dėmesį į neteisėtą Lietuvos okupaciją ir pasmerktų gėdingą 1939 m. Molotovo-Ribbentropo paktą, kuriuo Lietuva buvo atiduota Maskvos globai. Šitokiu būdu stengsimės įrodyti, kad nesusišakytas su dabartine vergija Lietuvoje.

1939 m. rugpiūčio 23 d. Vokietija ir Sovietų Sąjunga sudarė nepuolimo sutartį ir papildomą slapta protokolą. Po Antrojo pasaulinio karo pasaulis sužinojo apie Vokietijos ir Sovietų Sąjungos slapta bei pikta politinį žaidimą. Išryškėjo, kaip Hitlerinė Vokietija ir Sovietų Sąjunga iš anksto slapčia susitarė atimti savo kaimynų valstybinę nepriklausomybę, dalijosi jų žemėmis, jomis mainikavo ir prekyavo.

Prof. dr. Bronius Nemickas taip rašo Aiduose 1979 gruodžio numerio apie Vokietijos-Sovietų Sąjungos sąmokslą: "Molotovo-Ribbentropo sambaudis įžiebė Antrąjį pasaulinį karą, suplanavo Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos, Estijos bei Suomijos, — Lenkijos valstybinės nepriklausomybės žudynes ir Besarabijos užgrobimą. Keturi dešimtmečiai apklojo storu dulkių sluoksniu to sąmokslą nuoskriaudas — pasaulio sąžinė joms kurčia. Sunku berasti draugų, kurie keltų tas nuoskaudas, reikalautų jų atitaisymo. Pagaliau ir mes patys į tą sąmokslą žvelgiame lyg per rūką: senesnieji gerokai jau primiršome jo smulkmenas, jaunesnieji ne visada pasiten-gėme jas kaip reikiant pažinti..."

Slapto protokolo turinys buvo toks, kad Suomija, Estija ir Latvija atiteks Sovietų Sąjungai, o Lietuva Vokietijai. Naujas draugystės ir sienos nustatymo susitarimas tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos įvyko 1939 rugsėjo 28. Tas susitarimas pakeitė rugpiūčio 23 papildomąjį protokolą ta prasme, kad Lietuva "patikė-

ta" Sovietų Sąjungai, išskyrus teritoriją kairėje šepupės pusėje, kuri atiteks Vokietijai.

Pagal tarptautinę teisę, slapti dokumentai neregistruojami, tai reiškia, kad pasirašiusiems nesukurta prievolių. Kitaip sakant, Molotovo-Ribbentropo paktas negalioja. Bet atsižvelgiant į tai, kad šis paktas yra tikra juoda dėmė vokiečių tautos istorijoje ir didžiai slepiamas istorinis įvykis Sovietų Sąjungoje (Vladas Šakalys, kuris suredagavo 45 Pabaltiečių pareiškimą prieš Molotovo-Ribbentropo paktą ir praeitais metais pėsčias pabėgo iš Sovietų Sąjungos į Vakarų Europą, jog jis apie šį paktą sužinojo tik 1974 m.), jis yra vertas mūsų dėmesio.

Norintieji daugiau informacijų lietuvių kalba apie Molotovo-Ribbentropo paktą, malonėkite kreiptis į PLJS politinės veiklos koordinatorę Gintę Damušytę, 91-26 85th Ave., Woodhaven, N. Y. 11421 ar į savo krašto politinės veiklos koordinatorius. (pljs)

BOSTON

RENGINIAI

Balandžio 26 d., per Atvelykį, 3 val. p. p. Laisvės Varpo pavasarinis koncertas. Šiuo kartu kreipiamas dėmesys į vietinius menininkus. Dainuos solistas Benediktas Povilavičius ir komp. Jeronimo Kačinsko sudarytas styginis kvintetas, kuris atliks Vytauto Bakšio, Juliaus Gaidelio ir Jeronimo Kačinsko kūrinys.

Laisvės Varpas garsina lietuvišką žodį, lietuvių meną, rūpinasi visais mūsų politiniais ir visuomeniniais reikalais. Tą mes visi turime gerai prisiminti.

Gegužės 3 d. 2 val. p. p. Tautinės Sąjungos nahuose 484 E. 4-ji gatvė, So. Bostone įvyks Motinos dienos minėjimas.

Programoje: 10:15 val. ryžte šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje šv. Mišios motinų intencija. 2 val. p. p. (labai punktualiai) prasidės minėjimas salėje. Apie lietuvių motiną kalbės inž. Juozas Stašaitis iš Brocktono. Meninė dalydė aktorė Aleksandra Gustaitienė. Bus staigmena — šilerio Marija Stuart, smuikininkas Izidorius Vasyliūnas ir Ivaškų tautinių šokių sambūrio jaunieji nariai deklamuos.

Rengia Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas ir kviečia visus lietuvius atsilankyti į šį lietuvių motinų minėjimą.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

RADIJO "LIETUVIŲ BALSAS" SUSIRINKIMAS

Radijo "Lietuvių Balsas" narių metinis susirinkimas įvyko balandžio 12 d. šv. Antano parapijos patalpose. Susirinkimą atidarė ir darbotvarkę perskaitė klubo pirmininkas Kazys Gogelis. Iš klausius valdybos pranešimus buvo patiektas naujos valdybos sąrašas, kuris be pakeitimų patvirtintas:

Kazys Gogelis — pirmininkas, Algis Barauskas ir Antanas Šiurkus — vicepirmininkai, Rožė Ražauskienė — sekretorė, Leonardas Šulcas — finansų sekretorius, Vanda Bagdomienė — išdėstė, Petras Marčiukaitis, Vincas Kankalis, Stasys Petrauskas — direktoriai, Danutė Petrauskienė, Birutė Barauskienė, Vincas Tamošiūnas ir Juozas Račiukaitis valdybos nariai. Algis Barauskas ir Kazys Gogelis — atstovai į DLOC-rą ir atstovu Lansinge irgi Kazys Gogelis. Revizijos komisijoje tie patys: Kazys Ražauskas, Stasys Račiukaitis ir Jonas Markus. Alfonsas Lukas — tvarkdarys.

Susirinkimą vykusiai ir sklandžiai pravedė klubo pirmininkas Kazys Gogelis, sekretoriavo Rožė Ražauskienė. Dalyvavo gražūs būrys narių. Prieš susirinkimą ir po susirinkimo visi dalyviai buvo vaišinami kava veltui, o pyragaičius turėjo nusipirkti.

MUZ. STASYS SLIŽYS PENSININKAS

Ištarnavęs 31-metų Fordo Divizijos įstaigoje kaip kontrolės analistas, nuo balandžio 1d. išėjo į pensiją. Dabar S. Slizys yra vargonininkas šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčioje Detroite. Jo suorganizuotas bažnytinis choras gieda kiekvieną sekmadienį per lietuviškas mišias. Choras intensyviai ruošiasi ir giedos per Prisikėlimo procesiją ir mišias 7 val. Velykų rytą.

PARODĖLĖ

St. Butkaus šaulių kuopa balandžio 12 d. šv. Antano parapijos patalpose turėjo surengusi meno parodėlę. Buvo gražių paveikslų, medžio drožinių, vazų, paveikslų, albumų margučių gintaro dirbinių ir kitų daiktų. Savo daiktus turėjo išstatę: Vincas Tamošiūnas, Stefa Kaunelienė, Antanina Jonynienė, Stasė Šimoliūnienė ir Antanas Norus.

Parodėlės pasisekimas didžiausias. Žmonės ne tik grožėjosi eksponatais, bet ir smarkiai viską pirkė. A. Jonynienės pasakymu, kiek

ji turėjusi tų parodėlių — prie upės festivalio metu ir Tarptautiniame Institute mugėje niekad nebuvo tokios sėkmingos kaip kad šiandieną. Žmonės pirkė viską, ką tik aš turėjau. Tai tikrai sėkminga parodėlė!

PYRAGŲ IŠPARDAVIMAS

Birutietės kitoje kambario pusėje turėjo pyragų išpardavimą. Užklausus Kristiną Daugvydienę kaip sekasi pyragų išpardavimas? — puikiai atsakė ir dar pavaišino. O ką darysite su pinigais? — paklausiau vėl. Spaudą remsiu, gavau atsakymą. Sveikiname birutietes, kad jos supranta tokių svarbų reikalą — remia spaudą.

BALFO SUSIRINKIMAS

Balfo 76 skyriaus metinis narių susirinkimas yra šaukiamas sekmadienį gegužės 3 d. 12 val. šv. Antano parapijos patalpose. Pranešimai, skyriaus valdybos rinkimai, revizijos komisijos rinkimai ir einamieji reikalai. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

MIRĖ ČESLOVAS KAUKORIS

Kovo 23 d. miesto ligoninėje atsiskyrė nuo šio pasaulio Č. Kaukoris sulaukęs 58 metus amžiaus. Palaidotas balandžio 4 d. Woodmere kapinėse. Č. Kaukoris į Ameriką atvyko 1949 m. ir dirbo General Motors fabrike.

Buvo vienišas ir čia giminių neturėjo. Fabriko apdraudai 17,000 dol. gauti nurodytas asmuo buvo miręs ir susidarė keblumas su palaidojimu. Piniginius reikalus tvarkė adv. Algirdas Ambrosė, laidotuves tvarkė laidotuvių direktorė Jolanda Zaporackienė, o jom rūpinosi Pranciška Televičienė.

PALIKIMAS DIRVAI

A. A. Juozo Tamošiūno testamentas patvirtintas, šalia kitų liet. organizacijų Dirvai skirtas palikimas 5,000 dol.

PRANEŠIMAS

SLA 352 kuopos vasaros metu susirinkimų nebus. Nariai, norintieji sumokėti nario mokestį ar kitais reikalais, kreipiasi į finansų sekretorę E. Jodinskiene 2764 25th St., Detroit, Mi. 48216, tel. 894-2124.

MATURE COUPLE EXPERIENCED

Live in for all adult household. General housework and yard work. Private furnished apartment. Good salary \$1000.00 a month most have recent references. WRITE TO KEN MINUS P. O. BOX 7064 HOUSTON, TEXAS 77008 (17-21)

"Amber Holidays"

1981 M. ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO/CHICAGOS:

birželio 4 — \$1148.00	rugpiūčio 3 — \$1112.00
birželio 18 — \$1148.00	rugsėjo 17 — \$1059.00
liepos 20 — \$1112.00	spalio 8 — \$1019.00

IŠ NEW YORKO:

gegužės 2 — \$1019.00	rugpiūčio 3 — \$1068.00
gegužės 13 — \$1136.00	(su Varšuva)
(su Ryga)	rugpiūčio 19 — \$1382.00
gegužės 21 — \$1108.00	(su Ryga)
liepos 6 — \$1068.00	rugsėjo 3 — \$1148.00
(su Varšuva)	rugsėjo 24 — \$1059.00
	gruodžio 26 — \$ 979.00

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

PRAŠOME REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU —

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SĖKMINGAI ir RUPESTINGAI išsiunčia visa eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Ištaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos atostogoms, tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$40.00.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

PALM BEACH

PALM BEACH LIETUVIŲ VEIKLA

Palm Beach Lietuvių Klubas ir toliau tęsia savo visuomeninę ir kultūrinę veiklą. Klubas susirinkimai ypatingai gausiai yra lankomi žiemos mėnesiais, kada į Floridą suvažiuoja daug svečių iš šiaurės kraštų. Šią žiemą svečių ypatingai daug. Daugelis jų atvyksta ne tik poilsui, bet nori pasidairyti bei susikurti sąlygas nuolatiniam įsikūrimui. Tad ir Juno, kaip ir kitos Floridos vietovės, kasdien auga, o taip pat didėja ir lietuviški telkiniai.

Tiek klubo susirinkimai, tiek ir lietuviškos pamaldos

patraukia svečių dėmesį ir jie visi juos lanko. Klubas valdyba stengiasi savo susirinkimus galimai labiau pajavairinti ir kiekvienam jų parengia atitinkamą programą. Paskutiniame susirinkime, kuris įvyko kovo mėn. 28 d., Tautos Fondo valdybos pirmininkas J. Giedraitis padarė pranešimą apie šią organizaciją ir apamai lėšų telkimą, būdus VLIKo darbui ir tautos vadavimo talkai paremti. Kadangi šiuo metu lietuviai turi įsisteigę keletą bendrinių fondų, tad J. Giedraičio pranešimas ir diskusijos įnešė daug aiškumo į šį reikalą.

Dr. V. Avižonis skaitė paskaitą apie akių ligas, kurios daugiau pasitaiko vy-

resnio amžiaus žmonėms. Jis yra ne tik plačiai žinomas akių ligų žinovas, bet ir gabus profesorius, nes moka labai aiškiai ir visiems suprantama kalba išdėstyti moksliskus klausimus. Tad jo paskaita buvo tikrai visiems naudinga ir dideliu dėmesiu išklausyta. Susirinkusieji liko jam dėkingi.

Šio susirinkimo proga klubo valdyba suorganizavo ir atsisveikinimą su ilgame klubo nare Apolonija Papieviene. Ji šiomis dienomis išsikelia gyventi į Myrtle Beach, S. C. Kadangi A. Papievienė buvo ne tik aktyvi ir darbšti klubo narė, bet ir šiaip turi labai šiltą paslaugią bei draugišką asmenybę, tad jos išvykimą iš šios apylinkės lietuviai, su kuriais ji taip artimai ir draugiškai veik visą dešimtį metų bendravo. Klubo narių vardu valdybos pirmininkas V. Mickus šia proga jai įteikė gražų dail. Vl. Kulpos išdrožtą medžio drožinį, o visi susirinkimo dalyviai linkėjo gražių saulėtų dienų naujoje gyvenvietėje.

Kaip ir visada, susirinkimas užsibaigė kukliomis vaišėmis.

Jz. D.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR
PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽINGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

PLAY OHIO LOTTERY'S INSTANT GAME

STRIKE IT RICH!

Now you've got a chance to Strike it Rich! That's Ohio's exciting, new Instant Lottery game.

Folks everywhere are winnin' up a storm ...thousands of prizes ranging from Free tickets to top prizes of \$10,000! And your chances of winnin' have never been better, 'cause on the average, 1 in 5 Strike it Rich tickets is a winner.

So go ahead and Strike it Rich! All tickets claimed as winners are subject to validation.

HOUSES FOR SALE

11% financing

Beautiful 3 bedrooms colonial off East Park Dr.

Brick double on La Salle.

Brick double in Euclid off Lake Shore Blvd.

Call for details: 531-6787

CAMEO REALTY

Anton Matic broker

(15-18)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES LICENSED PRACTICAL NURSES FOR ALL SHIFTS. Must have an Ohio License, 40-hour work week. Civil Service status, 10 paid holidays. Paid Annual Vacation—Retirement Benefits. Many fringe benefits.

We are an Equal Employment Opportunity Agency. Apply to: Mr. William Spears, Nursing Home Administrator, Ohio Veterans Home, Sandusky, Ohio 44870. Phone: 419-625-2454. (13-19)

• J. Kočionienė, Dirvos skaitytoja Lebanon, Pa., praneša, kad š. m. kovo 1 d. nuo širdies smūgio mirė jos mylima sesuo Liucija Šaudzienė.

OPPORTUNITY FOR CHIEF ENGINEER

to work and live in a small Congenial Company & Community. CHIEF ENGINEER with A. S. M. E. background. Exp. in pressure boilers & structural steel. Must be able to relocate. Salary neg. Send resume to Willinger Construction Service, Inc., P. O. Box 767, Helena, Ark. 72342. (13-19)

OWNER OPERATORS WANTED

Permanent contracts available. Midwest to West Coast operation, perishable products. Tractor requirements are 350HP or larger, sleeper cab 2 person operation, twin screw. Trailers must be 42' - 45' long, equipment age limit 4 years. Have trailers available to reliable owner operators. For more detailed information, contact Roland Mundorf, LITTLE AUDREY'S TRANSPORTATION CO., INC. PHONE: 800-228-9182. (13-23)

MOBILE/MODULAR MANUFACTURING

A world leader in the manufacture of portable, modular, housing for INDUSTRY has immediate and permanent opportunities due to their continued success.

MATERIAL CONTROL SPECIALIST

Minimum 5 years progressive experience in an established computerized Material Control Department. Operator experience desirable. Supervisory experience helpful.

PRODUCTION SUPERVISION

Minimum 3 years multi-lined supervisory experience (electrical, plumbing, framing) Some college preferred.

DRAFTING/ENGINEERING

Minimum 3-5 years production drafting experience. Experience should include material take-off. Supervisory experience helpful. Since 1955, PORTA-KAMP MANUFACTURING COMPANY, INC. has steadily improved its position in the international market place. We offer stable history, excellent salary, benefits and growth opportunity. Interested applicants should call collect (713) 674-3163 for immediate consideration or send resume to:

Employment Manager
Porta-Kamp Manufacturing Company, Inc.
555 Gellhorn
Houston, Texas 77029

000 m/t/h

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

A. A. komp. J. Švedas

• **Memorialinis koncertas kompozitoriui Jonui Švedui**, įvyks balandžio mėn. 28 d. 8 val. vak. Cleveland Music School Settlement'o koncertų salėje. Programą išpildys jo kolegos ir studentai.

Kviečiami visi dalyvauti kompozitoriaus pagerbime. Koncertą rengia Cleveland Music School Settlement, 11125 Magnolia Dr., University Circle.

Įėjimas laisvas.

• **LKB Kronikos Diena** šv. Jurgio parapijoje bus minima ši sekmadienį, balandžio 26 d. (per Atvelykį).

10:30 val. r. iškilmingos šv. Mišios. Salėje: trumpa paskaita, skaitymai iš Kronikos, kavutė. Aukos bus priimamos Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikoms Leisti Sąjungos vardu.

• **Edvardas ir Joanna Stepai ir Irena Satkienė** balandžio 20 d. išskrido 2 savaitėm į šventą žemę, Jordaną ir Egiptą.

IŠKILMINGA SUEIGA

Balandžio 23 dieną yra pasaulio skautų globėjo, šv. Jurgio šventė. Šią šventę švenčia skautai visame pasaulyje. Clevelando Pilėnų tuntas švęs šv. Jurgio šventę su iškilminga sueiga š. m. balandžio mėn. 26 d. šia tvarka:

Sekmadienį, balandžio 26 d., 10 val. ryto Clevelando Skautija organizuotai daly-

vauja mišiuose DMNP parapijos šventovėje. 11:30 val. skautija dalyvauja bendruose pusryčiuose Lietuvių Namų žemutinėje salėje. Norintieji pusryčiuose dalyvauti moka \$3.50, užsirašydami iki balandžio 23 d. pas savo vadovus. Po pusryčių bus iškilminga skautijos sueiga su pakėlimais ir apdovanojimais.

Visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti šioje skautijos šventėje!

JONO ŠVEDO KŪRYBOS FONDAS

Mirus kompozitoriui Jonui Švedui (1927-1981), norima išleisti jo kūrybos rinkinį. Tam reikia lėšų. Tad kviečiame, ypač Velionio bičiulius ir kolegas, šį užmojų paremti.

Čekius rašyti "Jonas Švedas Memorial Fund (Account No. 64-0-000374)" ir siųsti Transohio Savings (Jonas Švedas Memorial Fund Acct.) One Terminal Tower, Cleveland, Ohio 44113, arba Nijolė Palubinskienė, 2870 Meadowbrook Ave., Cleveland Hts., Ohio 44118.

Fondo iniciatoriai: Stasys Baras, Kazys Bradūnas, Gina Čapkauskienė, Eugenijus Čuplinskas, Stasys Gailėvičius, Jeronimas Kačinskas, Aleksandras Kučiūnas, Henrikas Nagys, Kostas Ostauskas, Nijolė Palubinskienė, Juozas Pivoriūnas, Liudas Sagys, Rimvydas Šilbajoris, Izidorius Vasyliūnas, Vaclovas Verikaitis.

ŠAUDYMO SPORTO SEZONO ATIDARYMAS

Pranešame Clevelando šaulių ir lietuvių žiniai, kad žalgirio šaulių kuopos tradicinis šaudymo sporto sezono atidarymas įvyks gegužės 31 d., 1 val. po pietų, gražiai įruošto kuopos šaudykloje, Alg. ir ponios Valaičių ūkyje.

Atidarymo metu šaulės turės paruošusios užkandžius su kavute ir kita kuo. Clevelando šauliai ir lietuvių visuomenė kviečiama atidaryme dalyvauti ir praleisti sekmadienio popietę gražioj gamtos aplinkoje.

Antras šaudymas įvyks liepos 5 d., trečias rugpjūčio 9 d. ir ketvirtas priži-

nis rugsėjo 12 d. tuo pačiu laiku ir toje pačioje vietoje. Esant blogam orui, šaudymai įvyks vėlesniu laiku. Šaudymai vyks taškų sistema dviejose grupėse, o susidarius moterų grupei bus ir moterų.

Clevelando šauliai ir lietuvių visuomenė, norėdami šaudyme ir šaudymo sezono atidaryme dalyvauti, dėl smulkesnių informacijų prašom kreiptis pas Žalgirio šaulių kuopos sporto vadovą Joną Raškauską telef. 486-0680, arba Antaną Glodenį, telef. 531-9477.

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitempia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

• **APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.**

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Cleaning person needed for Furniture Store 2 time a week for 5 hours a day. Call: 464-6565 or Inquire Workbench 26300 Cedar Rd. Beachwood, Ohio 44122.

Light house keeping. Richmond Hts. Furniture store. 10 hours a week. \$4.00 in hour. Call: Mrs. Gordon 291-3377. (16-17)

SURPLUS PICK-UP INV. VALUED \$3,778.00 SOLD FOR \$250. MANY MORE BARGAINS AVAILABLE FOR SALE THROUGH GOVERNMENT AGENCIES. CALL 602-941-8014, Ext. 4231. (15-16)

DAIL. VANDOS ALEKNIENĖS DAILĖS KŪRINIŲ ir NORBERTO LINGERTAČIO GINTARO IŠDIRBINIŲ PARODA

D. M. N. P. PARAPIJOS SALĖJE,
balandžio 25-26 d.

Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

Atidarymas:

šeštadienį, balandžio 25 d., 6:30 v. v.

Parodą rengia:

CLEVELANDO NERINGOS TUNTO
VYR. SKAUČIŲ ŽIDINYS

PATRIA prekybos namuose, 794 East 185th St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų produktų, lietuviškos juodos duonos. Dovanų skyriuje didelis pasirinkimas spalvoto ir balto kristalo. Taip pat rasite gintaro, medžio drožinių, audinių ir kt. Kreipkitės pas H. Kripavičių, tel.: 216-531-6720.

WANTED OWNER OPERATOR

Originating out of Rhode Island, to New York, New Jersey with return loads to Points in Conn., Rhode Island & Mass. Permanent lease. To pull company trailers.

Call 401-231-1100

Ask for George

(12-18)

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORE

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

JŪS GALITE DAUGIAU LAIMĖTI SU

YRA SMAGU; YRA LENGVA!
IŠMĖGINKITE!

Loškite PICK 4 šią savaitę! Pas Number Game Sales Agent netoli jūsų.

DIRVA

Šis margutis buvo pasiūstas į Baltuosius Rūmus.

• **Baltųjų Rūmų** atsiųstas Lietuvos Pasiuntinybei baltas medinis kiaušinis, kuris ponios Petrutienės papuoštas lietuviškais motyvais buvo pasiūstas atgal prezidentūrai kaip mūsų tautinių ornamentų iliustracija. Jis bus laikomas tarp tautinio meno galerijoje.

• **The Congressional Club** kvietimu, Lietuvos atstovo Washingtone žmona Ona Bačkienė dalyvavo susitikime senatorių bei kongresmenų žmonių su diplomatinio korpuso ambasadorių bei atstovų žmonomis.

Tas įvyko š. m. balandžio 9 d. The Congressional Club patalpose. Ši tradicija yra tęsiama kongresmenų ir senatorių žmonių iniciatyva norint palaikyti kontaktą su diplomatinio korpuso ponėmis.

Tie moterų pobūviai daugiau suartina moteris bend-

ruose jų vyrų politiniuose rūpesčiuose. Tarpusaviai pasikalbėjimai ir vaišės pakelia tą užlaidą, kuri dažnai skiria amerikonių galvosena nuo kitų kraštų moterų.

Ten pat yra Amerikos prezidentienų manekenai ir lėlių muziejus kurių tarpe ir mūsų tautiniais drabužiais papuošta lėlė, O. Bačkienės dovana.

• **A. a. dr. Zenonas Danilevičius** mirė balandžio 15 d. Chicagoje šv. Kryžiaus ligoninėje. Velionis buvo gimęs 1915 m. gegužės 13 d. Petrapilyje. 1938 m. baigė Vytauto D. universiteto medicinos fakultetą ir dirbo kaip gydytojas. Vokietijoje Niurtingene ir Schwabisch Gmiunde buvo suorganizavęs gail. seserų kursus. 1947 m. atvyko į Ameriką. Išlaikęs egzaminus dirbo privačioje praktikoje. Sveikatai susilpnėjus, praktikos atsisakė ir ilgai dirbo Am. Medikų draugijos biuletenio (AMA) redaktorium. Liko nuliūdime žmona dr. Joana (Sakevičiūtė) Danilevičienė, dvi dukterys su šeimomis ir sūnus.

• **IV Mokslo ir kūrybos simpoziume** 1981 m. lapkričio 25-29 d. Chicagoje dalyvavo įvairūs mokslininkai ir specialistai iš JAV, Australijos ir kitur. Inž. Juozas Danys yra ilgametis Kanados susisiekimo ministerijos vandens pastatų specialistas. Simpoziume jis organizuoja Struktūrinių ir statybos mokslų sesiją. Dr.

AMERIKOS RYTINIO PAKRAŠČIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

RUOŠIA J.A.V. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ—HARTFORDO APYLINKĖ 1981 GEGUŽĖS 31

TRINITY COLLEGE, FERRIS ATHLETIC CENTER
BROAD STREET, HARTFORD, CT.

PROGRAMOJE 300 ŠOKĖJŲ

JIEMS AKOMONUOS 30 ASMENŲ ORKESTRAS

ŠEŠTADIENĮ GEGUŽĖS 30: 7:30 V.V. SUSIPAŽINIMO VAKARAS

LIETUVIŲ KLUBE, TAURŲ RESTORANE, 227 LAWRENCE ST., HARTFORD, CT.

SEKMADIENĮ GEGUŽĖS 31: 9:00 V.R. ŠV. MIŠIOS ŠVČ. TREJYBĖS BAŽNYČIOJE, 51 CAPITOL AVE., HARTFORD, CT.

2:00 V.P.P. TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

PRAŠOME BILJETUS (VISI PO \$8.00) IŠ ANKSTO ĮSIGYTI PAS BIRUTĘ MONACO, 25 RICHARD RD., MANCHESTER, CT. 06040, ČEKIUS RAŠYTI:

LITHUANIAN FOLK DANCE FESTIVAL

Algirdas Avižienis yra Kalifornijos universiteto (UC LA) profesorius. Simpoziume jis organizuoja Informacijos ir kompiuterių sesiją. Dr. Vilijus Fidleris yra Kanados atominės energijos bendrovės metalurgijos specialistas. Simpoziume jis organizuoja Energijos sesiją. Chicagos Loyolos universiteto Chemijos departamento prof. Bronius Jaselskis Simpoziume organizuoja Chemijos mokslų sesiją.

Humanitarinių-socialinių mokslų sekcijai vadovauja dr. Ina Užgirienė iš Worcester, Ma. Pagal jos atsiųstus sąrašus toje sekcijoje numatomos dvi bendrinės sesijos: 1) Išeivija ir kultūrinis procesas: sąmoningumo šuoliai, aidų fabrikacija ir ištirpimai ir 2) Lietuviškos vertybės išeivių gyvenime.

Griežtųjų mokslo, technologijos ir architektūros sekcijai vadovauja dr. Jonas Bilėnas iš Huntington, N. Y. Įvairios sesijos šioje sekcijoje: Fizika ir matematika; Chemijos mokslai; Jūros mokslai ir gamtos apsauga; Medžiagų mokslų sesija; Erdvės mokslų ir elektros inž.; Vibrotechnika; Transportacija; Energija; Informacija ir kompiuteriai; Struktūriniai ir statybos mokslai; Architektūra.

Iš viso jau 47 kalbėtojai sutiko dalyvauti įvairiose sesijose.

• **Chicagos Lietuvių Taryba** šaukia metinę konferenciją, kuri įvyks 1981 m. balandžio mėn. 26 d. 2 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave.

Lietuvių visuomenė ir organizacijos kviečiamos gausiai dalyvauti.

PHILADELPHIA

PETRIKONIO PARODA

Po gražiai pavykusios Philadelphiaj madų parodos, Vinco Krėvės šeštadienio mokyklos Tėvų komitetas ruošia š. m. balandžio 25 ir 26 dienomis dailininko Antano Petrikonio meno paro-

dą, kuri įvyks Lietuvių Namų Kultūros Centre, Philadelphiaj.

SAN FRANCISCO

DIDYSIS KONCERTAS

Lietuviams gyvenantiems San Francisco ir šiaurinėje Kalifornijoje sunkiau pasiekti kultūriniai renginiai, kuriais džiaugiasi gausios nausėdijos. Tačiau, San Francisco LB apylinkės valdyba, vadovauja Alf. Vindašiaus ryžtasi, čia gyvenantiems lietuviams, jų draugams ir pažįstamiems, suteikti retą progą š. m. gegužės 16 d. išgirsti puikių menininkų koncertą, kurį atliks solistai: Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis, akomponuojant Paul G. Zawilski.

Šis, LB apylinkės valdybos pasiryžimas atsikviesti neeilinius menininkus į tolimąjį San Francisco ir suruošti pavasarinį dainos koncertą — yra nepaprastas įvykis, nes jis sutampa su vainikuotu pavasariu, kada visos gėlės puošiasi jaunystės žiedais, o mūsų širdys turėtų būti pripildytos sodrių melodijų, kaip rytmečio rasos rožių žiedai. Todėl valdyba kviečia jaunus ir senus į meninę šventę ir net tuos, kurių širdys dar tebėra nenupuolusios meno džiaugsmui ir neužkerėtos gyvenimo keru.

Solistai aukojasi atvykdamai iš Chicagos suteikti mums dvasinę atgaivą, kurie džiugino daina Pietų Amerikos, Australijos ir kitų kontinentų lietuvių. Jų programa labai įvairi: solo dainos, operų arijos, duetai ir t.t.

Jų sutikimui valdyba ruošiasi labai intensyviai, o koncerto sėkmingumas priklauso nuo mūsų visų dalyvavimo, nepamirštant lietuviško vaišingumo ir gerą nuotaiką pratešiant nuotakinguose šokiuose, grojant puikiam orkestrui.

Mieliesiems svečiams Sokol salės, 847 N. San Mateo Dr., San Mateo durys bus jau atviros 7 v. v. Jus

visus sutiks ir nuotaiką pakels gaivinantieji bare gėrimai; o po koncerto puiki vakarienė, lietuviškas bičiuliškumas ir viso vakaro pavasarinė nuotaika.

P. Indreika

LOS ANGELES

RADIJO VALANDĖLĖS BALIUS

Los Angeles lietuviškosios radijo valandėlės pavasarinis balius rengiamas gegužės 9 d., šeštadienį, 7:30 val. vakare šv. Kazimiero parapijos salėje. Juokinga programa — su Vitaliu Žukausku iš New Yorko. Gera vakarienė, baras, europietiško tono šokių muzika (orkestro), laimės stalas — kurio dovanų paskirstymui dailininkai J. Andrašūnas ir J. Gediminienė pakuoko po gražų savo darbo — tapybos paveikslą. Dėl bilietų (po 10 dol. asmeniui) ir stalų rezervacijos rengėjai prašo kreiptis į radijo klubo vicepirmininką H. Bajalį, tel. 467-6467.

Ši radijo valandėlė, kuri nesiuonia jokių sąskaitų lietuviškoms organizacijoms už jų pranešimus, išsilaiko tik iš aukų ir balių pelno, todėl visi yra kviečiami atsilankyti baliuje ir tuo paremti vienintelę lietuvišką radijo valandėlę Amerikos vakaruose. (vb)

PAVASARIO BALIUS

Los Angeles skautų-čių stovyklavietės komitetas, š. m. gegužės 16 dieną, Castaway restorano salėje, ruošia tradicinį Pavasario balių. Šio nuotaikingo balius programą išpildys mūsų linksmas ir gabus jaunimas: Vitas ir Rimas Polikaiciai (broliš ir sesuo).

Balius prasideda 7:30 v. vakaro ir kaip paprastai tęsis iki pirmųjų gaidžių.

Stalus užsisakyti iš anksto pas: S. Abelkienę (714) 523-2066, R. Mulokienę 368-2032, E. Nefienę 666-4133, J. Ugianskienę 789-1347 ir A. Venckienę 393-2803.

Visas šio balius pelnas eis paskutinėms stovyklavietės skoloms išmokėti. (v)

Dvidešimtas Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

- **Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- **Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.
- **Laikas.** Paskutinė rankraščiui įteikti data 1981 m. birželio 15 d.
- **Adresas rankraščiui siųsti.** Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- **Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.
- **Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.
- **Nepremijuoti rankraščiai.** Gražinami tik autoriams prašant.
- **Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.